

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ 1^{ης} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 11^{ης} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026

ΜΕΛΗ: Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ελένη Λυκεσά και Δημήτριος Πέππας, Αντιπρόεδροι, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Αικατερίνη Μποκόρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Δημήτριος Κοκοτσής, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Άννα Παπαπαναγιώτου, Ελένη Σκορδά, Ευθύμιος Καρβέλης, Χρυσούλα Μιχαλάκη, Αικατερίνη Σπηλιοπούλου και Ιουλία Παπαθεοδώρου, Σύμβουλοι. Οι Σύμβουλοι Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Προβίδη, Αργυρώ Μαυρομμάτη και Ευαγγελία Πασπάτη απουσίασαν δικαιολογημένα,.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος της Επικρατείας, ο οποίος ασκεί καθήκοντα Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Σταυρούλα Τσάλα, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«Νομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα:

«Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου, μισθολογικές ρυθμίσεις.....»

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις του παρόντος Μέρους ισχύουν για τα πρόσωπα της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν.4387/2016 (Α΄ 85).

Άρθρο 2

Συντάξιμος μισθός παθόντων πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών

Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 9Α του π.δ/τος 169/2007 (Α' 210) στο οποίο είχε προστεθεί με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 5045/2023 (Α' 136) και συμπληρώνονται με ρυθμίσεις του άρθρου 9 του ίδιου π.δ/τος, προκειμένου η συνταξιοδοτική νομοθεσία και συνακόλουθα οι συντάξιμες αποδοχές να ανακαθοριστούν και να εναρμονιστούν με τις μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν για τους υπαλλήλους και λειτουργούς του δημοσίου και το άρθρο 9Α διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για τους υπαλλήλους και λειτουργούς που υπάγονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας, όπως αυτός ορίζεται από τις μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

2. Για την εφαρμογή της παρ. 1 ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός του μισθολογικού κλιμακίου που φέρει ο υπάλληλος ή λειτουργός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία και αντιστοιχεί στην εκπαιδευτική κατηγορία ή τον βαθμό που ανήκει κατά τον ίδιο χρόνο.

3. Ο μισθός της προηγούμενης παραγράφου προσαυξάνεται, κατά περίπτωση, με τα παρακάτω επιδόματα που αντιστοιχούν στον βαθμό που φέρει ο υπάλληλος ή λειτουργός κατά την έξοδο του από την υπηρεσία:

α) για τους δικαστικούς λειτουργούς η πάγια αποζημίωση της παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 3205/2003 (Α' 297), μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας της παρ. 1 του ίδιου άρθρου και νόμου.

β) για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους η πάγια αποζημίωση της παρ. 5 του άρθρου 33 του ν. 3205/2003, μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας της παρ. 1 του ίδιου άρθρου και νόμου.

γ) για τους ιατροδικαστές το ειδικό επίδομα ιατροδικαστικής υπηρεσίας της περ. Β της παρ. 1 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017 (Α' 74). Από 24.5.2019 το επίδομα αυτό, όπως αναπροσαρμόστηκε με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 4613/2019 (Α' 78) και από 28.6.2022 με τις διατάξεις της περ. Α' της παρ. 9 του άρθρου 58 του ν. 4999/2022 (Α' 225), λαμβάνεται υπόψη σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

δ) για τα Μέλη Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι., τα Μέλη Ε.Π. των πρώην Α.Τ.Ε.Ι., τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Σ.Ε.Ι., το Εκπαιδευτικό Προσωπικό της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., το Διδακτικό Προσωπικό των Α.Ε.Α. και των Α.Ε.Ν., καθώς και τους καθηγητές της Ε.Σ.Δ.Υ., το επίδομα διδασκαλίας και έρευνας της περ. Α της παρ. 1 του άρθρου 131 του ν. 4472/2017, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου του ν. 4490/2017 (Α' 150). Από 7.10.2022 για το προαναφερόμενο εκπαιδευτικό προσωπικό, το προβλεπόμενο στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 32 και της παρ. 1 του άρθρου 38 του Κεφαλαίου Β' του Μέρους Γ' του ν. 5045/2023, όπως έχουν αντικατασταθεί και ισχύουν, επίδομα διδασκαλίας και έρευνας. Από 1.1.2024 για τα μέλη ΕΔΙΠ της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., των Α.Ε.Α. και των Α.Ε.Ν. το

προβλεπόμενο από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 32 και της παρ. 1 του άρθρου 38 του προαναφερόμενου νόμου.

ε) για τους Ιατρούς και Οδοντιάτρους του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.), τους έμμισθους ειδικευόμενους ιατρούς και τους Επικουρικούς Ιατρούς, το επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης της περ. Α της παρ. 1 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017 και από 28.6.2022 το επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης και ειδικών συνθηκών άσκησης ιατρικού έργου της περ. Α της παρ. 11 του άρθρου 54 του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους ΙΔ΄ του ν. 4999/2022.

στ) για τους ιατρούς και οδοντιάτρους Δημόσιας Υγείας Ε.Σ.Υ. το επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης της παρ. 2 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017, όπως αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4486/2017 (Α΄ 115) και από 28.6.2022 το επίδομα ειδικών συνθηκών άσκησης ιατρικού έργου της παρ. 9 του άρθρου 55 του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους ΙΔ΄ του ν. 4999/2022.

ζ) για τους ερευνητές και τους ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες (Ε.Λ.Ε.) το ειδικό επίδομα έρευνας της περ. Α της παρ. 1 του άρθρου 135 του ν. 4472/2017.

η) για τους διπλωματικούς υπαλλήλους το επίδομα ειδικών καθηκόντων της περ. Α της παρ. 1 του άρθρου 144 του ν. 4472/2017.

θ) για τους πολιτικούς δημοσίους υπαλλήλους προϊσταμένους οργανικών μονάδων, οποιουδήποτε επιπέδου, το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του ποσού του επιδόματος θέσης ευθύνης του άρθρου 16 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176), ανεξάρτητα εάν αποχωρούν από τις θέσεις αυτές. Στην περίπτωση αυτή υπάγονται μόνο όσα από τα αναφερόμενα σε αυτήν πρόσωπα έχουν ασκήσει τα καθήκοντα του Προϊσταμένου Οργανικής Μονάδας, όχι κατά αναπλήρωση ή κατ' ανάθεση, τουλάχιστον για μία διετία, μετά την επιλογή τους για τη θέση αυτήν από το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο. Αν τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν συμπληρώσει την προβλεπόμενη διετία ως Προϊστάμενοι Οργανικών Μονάδων διαφορετικής βαθμίδας, καταβάλλεται το επίδομα θέσης που κατείχε ο υπάλληλος για περισσότερο χρόνο. Επί συρροής αξιώσεων για υπολογισμό των εν λόγω επιδομάτων από δύο βαθμίδες, λαμβάνεται υπόψη μόνο το ποσό που αντιστοιχεί στην ανώτερη βαθμίδα.

ι) για τους πολιτικούς δημοσίους υπαλλήλους που αποχωρούν μετά την 1.1.2017, το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας του άρθρου 18 του ν. 4354/2015 εφόσον καταβαλλόταν κατά τον χρόνο αποχώρησης. Ειδικά, για το μόνιμο προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου βαθμού που έχουν αποχωρήσει έως την 31.12.2016, το επίδομα του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη μόνο στην περίπτωση που είναι ανώτερο του ποσού του επιδόματος ειδικής απασχόλησης, όπως αυτό καταβαλλόταν και συμπεριλαμβανόταν στις συντάξιμες αποδοχές του εν λόγω προσωπικού βάσει των διατάξεων 4 του ν. 3660/2008 (Α΄ 78).

4. Απαραίτητη προϋπόθεση, προκειμένου να ληφθούν υπόψη για τον κανονισμό και τον ανακαθορισμό της σύνταξης ο βασικός μισθός και τα ανωτέρω κατά περίπτωση αναφερόμενα επιδόματα και παροχές, είναι να υπόκεινται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις ασφαλιστική κράτηση για κύρια σύνταξη. Σε κάθε περίπτωση καμιά μισθολογική απολαβή ή τμήμα της δε λαμβάνεται υπόψη για τον κανονισμό ή τον

ανακαθορισμό σύνταξης, αν δεν υπόκειται στην κράτηση που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο.

5. Οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη μισθολογική εξέλιξη των εν ενεργεία δημόσιων πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών σε μισθολογικά κλιμάκια καθώς και για την εν γένει αύξηση του βασικού μισθού και των κατά περίπτωση επιδομάτων και παροχών που αναφέρονται στην παράγραφο 3, λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από τον χρόνο του τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και αν ακόμη οι αυξήσεις που δόθηκαν μετά την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία είναι μικρότερες από εκείνες που εδικαιούτο αυτός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία.

6. Σε περίπτωση που αυξάνεται ο μισθός αυξάνονται ανάλογα και οι συντάξεις. Κατ' εξαίρεση μισθολογικά κλιμάκια ή αυξήσεις του βασικού μισθού που χορηγούνται ως κίνητρα παραγωγικότητας, καθώς και κάθε άλλου είδους παροχές που καταβάλλονται στους εν ενεργεία υπαλλήλους ή λειτουργούς, είτε με μορφή επιδόματος, είτε με μορφή εξόδων παράστασης, είτε με μορφή εξόδων κίνησης, είτε με οποιαδήποτε άλλη μορφή, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους, δεν αποτελούν αύξηση του βασικού αυτού μισθού και δε λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης, εκτός αν αυτό προβλέπεται από ειδική συνταξιοδοτική διάταξη.

7. Το ποσοστό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη του υπαλλήλου, ορίζεται σε ογδόντα τοις εκατό (80%) του συνόλου των απολαβών που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3 .

8. Για τον κανονισμό της σύνταξης του υπαλλήλου, ο οποίος κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1977/1991 (Α' 185), καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του καταληκτικού μισθολογικού κλιμακίου, στο οποίο θα εξελισσόταν μισθολογικά και αντιστοιχεί στην κατηγορία εκπαίδευσής του κατά τον χρόνο του παθήματος. Στις περιπτώσεις υπαλλήλων και λειτουργών για τους οποίους από τις οικείες μισθολογικές τους διατάξεις ορίζονται μισθολογικά κλιμάκια για διαφορετικές βαθμολογικές κατηγορίες, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου του καταληκτικού βαθμού, στον οποίο θα εξελισσόταν βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο του παθήματος. Ειδικά για τους δικαστικούς λειτουργούς και για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η εξέλιξη αυτή δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να είναι ανώτερη του βαθμού του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου ή του Ν.Σ.Κ, αντίστοιχα, με χρονοεπίδομα εξήντα τοις εκατό (60%).

9. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 16 του άρθρου 9 του π.δ/τος 169/2007 συνεχίζουν και ισχύουν κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις ρυθμίσεις του παρόντος.»

Άρθρο 3

Υπολογισμός Σύνταξης παθόντων πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών

Για τους υπαγόμενους στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 του παρόντος, τροποποιούνται οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 20 του π.δ/τος 169/2007, προκειμένου η συνταξιοδοτική νομοθεσία και συνακόλουθα οι συντάξιμες αποδοχές να ανακαθοριστούν και να εναρμονιστούν με μισθολογικές ρυθμίσεις που ισχύουν για τους υπαλλήλους και λειτουργούς του δημοσίου και οι αναφερόμενες παράγραφοι του άρθρου 20 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Ως σύνταξη που απονέμεται στον υπάλληλο Πανεπιστημιακής ή Τεχνολογικής εκπαιδευτικής κατηγορίας που πεθαίνει στην υπηρεσία με τους όρους της περ. στ. της παρ. 1 του άρθρου 1 λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε υπάλληλο με συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και τον βασικό μισθό του 16^{ου} Μ.Κ., όπως ορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 4354/2015. Ως σύνταξη υπαλλήλου κατηγορίας Δευτεροβάθμιας ή Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε υπάλληλο με συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και τον βασικό μισθό του 10^{ου} Μ.Κ. της κατηγορίας του. Από 1.1.2024 ως σύνταξη των προηγούμενων εδαφίων λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε υπάλληλο με συντάξιμη υπηρεσία 35 ετών και τον βασικό μισθό του 18^{ου} Μ.Κ. για τις κατηγορίες Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής εκπαίδευσης και 12^{ου} Μ.Κ. για τις κατηγορίες Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

3. Ως σύνταξη που απονέμεται στον υπάλληλο ή λειτουργό, που δεν υπάγεται στις μισθολογικές ρυθμίσεις του ν. 4354/2015 και για τον οποίο ισχύουν ίδιοι όροι με αυτούς της προηγούμενης παραγράφου, λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε υπάλληλο ή λειτουργό με συντάξιμη υπηρεσία τριανταπέντε (35) ετών και τον βασικό μισθό του καταληκτικού Μ.Κ., μειούμενο κατά δύο Μ.Κ., του βαθμού που έφερε κατά το χρόνο του θανάτου.

4. Ως σύνταξη που απονέμεται στον υπάλληλο ή λειτουργό που πεθαίνει κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο ή δολοφονείται ή τραυματίζεται θανάσιμα από ένα μόνο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή λόγω της ιδιότητας του ως υπαλλήλου στην ενέργεια ή σε σύνταξη, λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε υπάλληλο ή λειτουργό με συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και με βάση τις συντάξιμες αποδοχές που ορίζονται από τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 8 του άρθρου 9Α του παρόντος.»

Άρθρο 4

Συντάξιμος μισθός παθόντων στρατιωτικών

Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 34Α του π.δ/τος 169/2007 στο οποίο είχε προστεθεί με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 5045/2023 και συμπληρώνονται με ρυθμίσεις του άρθρου 34 του ίδιου π.δ/τος, προκειμένου η συνταξιοδοτική νομοθεσία

και συνακόλουθα οι συντάξιμες αποδοχές να ανακαθοριστούν και να εναρμονιστούν με τις μισθολογικές ρυθμίσεις που ισχύουν για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, πλέον Στρατιωτικών κατά την έννοια του άρθρου 25 του ίδιου π.δ/τος και το άρθρο 34Α διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για τους στρατιωτικούς που υπάγονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενέργειας, όπως αυτός ορίζεται από τις μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

2. Για την εφαρμογή της παρ. 1 ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός του μισθολογικού κλιμακίου του βαθμού που φέρει ο στρατιωτικός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία, όπως αυτός διαμορφώνεται κάθε φορά.

3. Ο μισθός της προηγούμενης παραγράφου προσαυξάνεται με το επίδομα ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας ή το επίδομα ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας και επικινδυνότητας, καθώς και με το επίδομα θέσης ευθύνης, όπως αυτά ορίζονται από τις μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά και τα οποία αντιστοιχούν στον διοικητικό βαθμό και στη μισθολογική κατηγορία που φέρει ο στρατιωτικός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία.

4. Απαραίτητη προϋπόθεση, προκειμένου να ληφθούν υπόψη για τον κανονισμό και τον ανακαθορισμό της σύνταξης ο βασικός μισθός και τα ανωτέρω κατά περίπτωση αναφερόμενα επιδόματα και παροχές, είναι να υπόκεινται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις ασφαλιστική κράτηση για κύρια σύνταξη.

5. Οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη μισθολογική εξέλιξη των εν ενεργεία στρατιωτικών σε μισθολογικά κλιμάκια καθώς και για την εν γένει αύξηση του βασικού μισθού και των κατά περίπτωση επιδομάτων και παροχών που αναφέρονται στην παράγραφο 3, λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από τον χρόνο του τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και αν ακόμη οι αυξήσεις που δόθηκαν μετά την έξοδο του στρατιωτικού από την υπηρεσία είναι μικρότερες από εκείνες που edικαιούτο αυτός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία.

6. Σε περίπτωση που αυξάνεται ο μισθός αυξάνονται ανάλογα και οι συντάξεις, με την επιφύλαξη του άρθρου 13. Κατ' εξαίρεση μισθολογικά κλιμάκια ή αυξήσεις του βασικού μισθού που χορηγούνται ως κίνητρα παραγωγικότητας, καθώς και κάθε άλλου είδους παροχές που καταβάλλονται στους εν ενεργεία στρατιωτικούς, είτε με μορφή επιδόματος, είτε με μορφή εξόδων παράστασης, είτε με μορφή εξόδων κίνησης, είτε με οποιαδήποτε άλλη μορφή, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους, δεν αποτελούν αύξηση του βασικού αυτού μισθού και δε λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης, εκτός αν αυτό προβλέπεται από ειδική συνταξιοδοτική διάταξη.

7. Το ποσοστό της παρ.1 του παρόντος άρθρου, με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη του στρατιωτικού, ορίζεται σε ογδόντα τοις εκατό (80%) του συνόλου των απολαβών που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους.

8. Ο συντάξιμος μηνιαίος μισθός, με βάση τον οποίο κανονίζονται οι συντάξεις γενικά των οπλιτών του στρατεύματος και εκείνων οι οποίοι αντιστοιχούν ή εξομοιώνονται με αυτούς, καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 ως 7.

9. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του Κεφαλαίου Β του Μέρους ΣΤ' του ν.4472/2017 και μέχρι 30.9.2025, για τον κανονισμό της σύνταξης του στρατιωτικού, ο οποίος κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1977/1991, καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία και δε μετατάσσεται για την αιτία αυτή σε ειδικές καταστάσεις διαθεσιμότητας, αποστρατείας ή υπηρεσίας γραφείου, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου του καταληκτικού βαθμού της κατηγορίας που ανήκει, με την επιφύλαξη των επόμενων εδαφίων, στον οποίο θα εξελισσόταν βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο του παθήματος. Ο βαθμός αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερος του βαθμού του Αντιστρατήγου και αντιστοίχων, για τους στρατιωτικούς που εντάσσονται στην μισθολογική κατηγορία Α', του βαθμού του Συνταγματάρχη και αντιστοίχων για όσους εντάσσονται στη μισθολογική κατηγορία Β' και του βαθμού του Ανθυπολοχαγού και αντιστοίχων για όσους εντάσσονται στη μισθολογική κατηγορία Γ'. Η τελευταία περίπτωση εφαρμόζεται από 1.1.2017 ανεξαρτήτως της μη πρόβλεψης του εν λόγω βαθμού από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις. Ειδικά για όσους εντάσσονται στη μισθολογική κατηγορία Δ' λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του καταληκτικού μισθολογικού κλιμακίου της κατηγορίας αυτής. Προκειμένου για τους Αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, καθώς και για τον Γενικό Επιθεωρητή Στρατού, Διοικητή 1^{ης} Στρατιάς, Υπαρχηγούς Ελληνικής Αστυνομίας, Πυροσβεστικού Σώματος και Λιμενικού Σώματος, για τον κανονισμό της σύνταξης λαμβάνεται υπόψη ο καταβαλλόμενος βασικός μισθός.

10. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του Μέρους ΣΤ' του ν.5265/2026 (Α' 3) και του Μέρους Γ' του ν.5246/2025 (Α' 198) και εφεξής, για τον κανονισμό της σύνταξης του στρατιωτικού, ο οποίος κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1977/1991, καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία και δε μετατάσσεται για την αιτία αυτή σε ειδικές καταστάσεις διαθεσιμότητας, αποστρατείας ή υπηρεσίας γραφείου, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του Μ.Κ, όπως αυτός διαμορφώνεται με την εφαρμογή του συντελεστή προσαύξησης, ως εξής:

ι. Για τους υπαγόμενους στην Α' μισθολογική κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του Μ.Κ.15 του καταληκτικού βαθμού στον οποίο θα εξελισσόταν βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο του παθήματος. Ο βαθμός αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερος του βαθμού του Αντιστρατήγου και αντιστοίχων. Προκειμένου για τους Αρχηγούς και Υπαρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων

και των Σωμάτων Ασφαλείας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, καθώς και για τον Γενικό Επιθεωρητή Στρατού, Διοικητή 1^{ης} Στρατιάς, για τον κανονισμό της σύνταξης λαμβάνεται υπόψη ο καταβαλλόμενος βασικός μισθός.

ii. Για τους υπαγόμενους στη Β' μισθολογική κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του Μ.Κ.17 του καταληκτικού βαθμού στον οποίο θα εξελισσόταν βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο του παθήματος. Ο βαθμός αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερος του βαθμού του Συνταγματάρχη και αντιστοίχων.

iii. Για τους υπαγόμενους στη Γ' μισθολογική κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του Μ.Κ.14 του καταληκτικού βαθμού στον οποίο θα εξελισσόταν βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο του παθήματος. Ο βαθμός αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερος του βαθμού του Υπολοχαγού και αντιστοίχων.

iiii. Για τους υπαγόμενους στη Δ' μισθολογική κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του καταληκτικού μισθολογικού κλιμακίου της κατηγορίας αυτής.

11. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 7, 14, 16 και 18 του άρθρου 34 του π.δ/τος 169/2007 συνεχίζουν και ισχύουν κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις ρυθμίσεις του παρόντος.»

Άρθρο 5

Υπολογισμός Σύνταξης παθόντων Στρατιωτικών

Για τους υπαγόμενους στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 του παρόντος τροποποιούνται οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 48 του π.δ/τος 169/2007, προκειμένου η συνταξιοδοτική νομοθεσία και συνακόλουθα οι συντάξιμες αποδοχές να ανακαθοριστούν και να εναρμονιστούν με τις ισχύουσες μισθολογικές ρυθμίσεις των υπαλλήλων και λειτουργών του δημοσίου και οι αναφερόμενες παράγραφοι του άρθρου 48 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Ως σύνταξη που απονέμεται σε στρατιωτικό που πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 26 λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε στρατιωτικό με συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και τον βασικό μισθό του μισθολογικού κλιμακίου, όπως αυτός διαμορφώνεται κάθε φορά, βάσει των ετών υπηρεσίας και του βαθμού, όπως αυτός ορίζεται παρακάτω:

ΣΤΕΛΕΧΗ ΠΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	
Βαθμός κατά το χρόνο του παθήματος (συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων αυτών)	Βαθμός βάσει του οποίου υπολογίζεται ο βασικός μισθός (συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων αυτών)
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ	ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ	ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ, ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ, ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ	ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ, ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ	ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ
ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ	ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΛΟΧΑΓΟΣ	ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ & ΑΝΘΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ	ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ

ΣΤΕΛΕΧΗ ΠΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΗ Β΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	
Βαθμός κατά το χρόνο του παθήματος (συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων αυτών)	Βαθμός βάσει του οποίου υπολογίζεται ο βασικός μισθός (συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων αυτών)
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ, ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ, ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ	ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΛΟΧΑΓΟΣ	ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ, ΑΝΘΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ	ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ, ΑΡΧΙΛΟΧΙΑΣ	ΛΟΧΑΓΟΣ
ΕΠΙΛΟΧΙΑΣ	ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ
ΛΟΧΙΑΣ	ΑΝΘΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ
ΔΕΚΑΝΕΑΣ	ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ

γ) Για τα στελέχη που εντάσσονται στη Γ΄ κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός που αντιστοιχεί στον βαθμό του Υπολοχαγού, εκτός από την περίπτωση του Δεκανέα, για τον οποίο λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του Ανθυπασπιστή και του Λοχία, για τον οποίο λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του Ανθυπολοχαγού.

δ) Για τα στελέχη που εντάσσονται στη Δ΄ κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του καταληκτικού μισθολογικού κλιμακίου της κατηγορίας αυτής.

ε) Σε κάθε περίπτωση, το ποσό της σύνταξης των οικογενειών δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ποσό της σύνταξης που λαμβάνει κάθε φορά η οικογένεια ομοιοβάθμου που σκοτώθηκε σε πόλεμο.

3. Ως σύνταξη που απονέμεται στον στρατιωτικό που πεθαίνει κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο ή δολοφονείται ή τραυματίζεται θανάσιμα από ένα μόνο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή λόγω της ιδιότητάς του ως στρατιωτικού στην ενέργεια ή σε σύνταξη, λογίζεται αυτή που αντιστοιχεί σε στρατιωτικό με συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και με βάση τις συντάξιμες αποδοχές, όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 9 του άρθρου 34Α, με συνυπολογισμό, αν συντρέχει περίπτωση, και της προσαύξησης του άρθρου 43 Α. Για τους οπλίτες το ποσό της σύνταξης των οικογενειών δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να είναι μικρότερο από τη σύνταξη που δικαιούται κάθε φορά η οικογένεια οπλίτη που σκοτώθηκε στον πόλεμο. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή ανεξαρτήτως του χρόνου έλευσης του συμβάντος.»

Άρθρο 6

Υπολογισμός σύνταξης θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών

1. Έμμισθοι ή άμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, πολιτικοί ή στρατιωτικοί, που καθίστανται πλήρως ανίκανοι για την εκτέλεση των καθηκόντων τους εξαιτίας ή εξ αφορμής τρομοκρατικής πράξης ή άλλου εγκλήματος βίας, που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους και από το οποίο προκλήθηκε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο, ανεξάρτητα από τον βαθμό και τα έτη υπηρεσίας τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο.

2. Για τον κανονισμό της σύνταξης των υπαλλήλων της παρ. 1, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του καταληκτικού μισθολογικού κλιμακίου, στον οποίο θα εξελίσσονταν μισθολογικά και αντιστοιχεί στην κατηγορία εκπαίδευσης που ανήκαν κατά τον χρόνο του παθήματος. Για τον κανονισμό της σύνταξης των υπαλλήλων και λειτουργών για τους οποίους, από τις οικείες μισθολογικές τους διατάξεις ορίζονται μισθολογικά κλιμάκια για διαφορετικές βαθμολογικές κατηγορίες, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου του καταληκτικού βαθμού, στον οποίο θα εξελίσσονταν βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο του παθήματος. Για τους στρατιωτικούς εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ.9 και 10 του άρθρου 5 του παρόντος. Για οπλίτες του στρατεύματος που δεν περιλαμβάνονται στις αναφερόμενες διατάξεις και για όσους αντιστοιχούν προς αυτούς, ως καταληκτικός βαθμός θεωρείται αυτός του Αρχιλοχία. Για τους δικαστικούς λειτουργούς και για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους η εξέλιξη αυτή δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να είναι ανώτερη του βαθμού του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου ή του Ν.Σ.Κ, αντίστοιχα, με χρονοεπίδομα εξήντα τοις εκατό (60%).

3. Για τους υπαγόμενους στις διατάξεις του παρόντος άρθρου εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α' 120) και ν. 1977/1991, όπως έχουν τροποποιηθεί και

ισχύουν, κατά το μέτρο που δεν έρχονται σε αντίθεση με το παρόν. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις που επήλθε κατά τα αναφερόμενα στην παρ.1 θάνατος προσώπου, καθώς και για τα πρόσωπα στα οποία έχουν συντρέξει οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών κατά το παρελθόν και έχουν εξέλθει της υπηρεσίας πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, όπως και για τις οικογένειες όσων εξ αυτών έχουν πεθάνει.

Άρθρο 7 **Επίδομα αναπηρίας**

Με την επιφύλαξη του άρθρου 12 του παρόντος, από 1.1.2023 το επίδομα αναπηρίας της περίπτωσης γ' της παρ.15α του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 (Α' 52) και της παρ.6α του άρθρου 4 του ν.3513/2006 (Α' 265) υπολογίζεται επί του εκάστοτε βασικού μισθού του μισθολογικού κλιμακίου που φέρει ο υπάλληλος κατά την έξοδο του από την υπηρεσία και αντιστοιχεί στην εκπαιδευτική του κατηγορία. Στις περιπτώσεις υπαλλήλων και λειτουργών, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών, για τους οποίους από τις οικείες μισθολογικές τους διατάξεις ορίζονται μισθολογικά κλιμάκια για διαφορετικές βαθμολογικές κατηγορίες, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου του βαθμού που έφεραν κατά τον χρόνο του παθήματος.

Άρθρο 8 **Ορισμός βασικού μισθού ως βάση υπολογισμού διάφορων ρυθμίσεων**

Από 1.10.2025, όπου στις διατάξεις του π.δ/τος 168/2007 (Α' 209) και του π.δ/τος 169/2007 κατά το μέρος που έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 αναφέρεται ως μηνιαίος βασικός μισθός ο βασικός μισθός του Λοχαγού του τριακοστού πρώτου (31ου) κλιμακίου της Α' Κατηγορίας του άρθρου 125 του ν. 4472/2017, νοείται ο βασικός μισθός του 3ου μισθολογικού κλιμακίου της Α' μισθολογικής κατηγορίας του άρθρου 76 του ν. 5265/2026 και του άρθρου 21 του ν. 5246/2025, κατά περίπτωση.

Άρθρο 9 **Ετήσια αύξηση συντάξεων υπαγομένων στον ν. 2084/1992**

Η σύνταξη των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 που υπάγονται στα άρθρα 5, 6, 9 και 10 του ν. 2084/1992 (Α'165), όταν δεν υπερτερεί ο υπολογισμός της βάσει των διατάξεων του π.δ/τος 168/2007, αυξάνεται από την 1.1.2024 και εφεξής βάσει των διατάξεων της περ. α της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως έχουν τροποποιηθεί με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 25 του ν. 4670/2020 (Α' 43) και της κατ' έτος εκδιδόμενης, κατ' εξουσιοδότηση αυτών, κοινής απόφασης των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 10**Συμπερίληψη των παθόντων σιδηροδρομικών στα μη υπακτέα πρόσωπα στον e-ΕΦΚΑ
– Τροποποίηση της περ. ε της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016**

Στην περ. ε της παρ.3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 προστίθενται τα πρόσωπα του π.δ/τος 167/2007 (Α' 208) και η παρ.3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι διατάξεις των ανωτέρω παραγράφων δεν έχουν εφαρμογή:

α. για όσους από τα ανωτέρω πρόσωπα υπάγονται στις διατάξεις των νόμων 1897/1990 και 1977/1991,

β. για όσους δικαιούνται πολεμική σύνταξη ή σύνταξη αναπήρου οπλίτη ειρηνικής περιόδου ή σύνταξη Εθνικής Αντίστασης Ο.Γ.Α. ή ανασφάλιστου Αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 168/2007, του π.δ/τος 169/2007 και των άρθρων 22 και 27 του ν.1813/1988 (Α' 243),

γ. για τους λογοτέχνες - καλλιτέχνες που δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.3075/2002 (Α' 297),

δ. για όσους λαμβάνουν προσωπική σύνταξη, καθώς και

ε. για όσους δικαιούνται σύνταξη λόγω ανικανότητας ή λόγω θανάτου που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα ταύτης, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 169/2007 σε συνδυασμό και με αυτές των π.δ/τος 168/2007 και 167/2007.

Τα ανωτέρω πρόσωπα εξακολουθούν να υπάγονται στο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου και οι συντάξεις τους κανονίζονται με βάση τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου και καταβάλλονται από το Δημόσιο.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή και για τα πρόσωπα στα οποία μεταβιβάστηκε ή μεταβιβάζεται η σύνταξη των υπαγομένων σε αυτές προσώπων.»

Άρθρο 11**Συντάξιμος μισθός παθόντων σιδηροδρομικών υπαλλήλων του π.δ/τος 167/2007.**

Από 1.1.2017 οι συνταξιούχοι σιδηροδρομικοί που, βάσει της περ. ε του προηγούμενου άρθρου του παρόντος, προστέθηκαν στα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν.4387/2016, κατατάσσονται στα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν.4354/2015 μισθολογικά κλιμάκια της εκπαιδευτικής κατηγορίας στην οποία είχαν καταταγεί και ανήκαν κατά την 31.12.2016 και τα οποία αντιστοιχούν στα έτη υπηρεσίας που έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον κανονισμό της σύνταξής τους.

Για τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, νοείται ο βασικός μισθός του κλιμακίου στον οποίο κατατάσσονται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, προσαυξανόμενος με τις προβλεπόμενες δευτερεύουσες απολαβές, όπως αυτές ισχύουν δυνάμει των διατάξεων των περ. α, β, γ και δ της παρ. 4 του άρθρου 4 του π.δ/τος 167/2007 και της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν.3670/2008 (Α' 117).

Άρθρο 12**Πολεμική αποστρατεία – Τροποποίηση του άρθρου 166 του π.δ/τος 168/2007**

Το άρθρο 166 του π.δ/τος 168/2007 τροποποιείται προκειμένου η συνταξιοδοτική νομοθεσία και συνακόλουθα οι συντάξιμες αποδοχές να ανακαθοριστούν και να εναρμονιστούν με τις ισχύουσες μισθολογικές ρυθμίσεις των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και το άρθρο 166 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι υπαξιωματικοί πολεμικής αποστρατείας λαμβάνουν ισόβια τον συντάξιμο μισθό του βαθμού στον οποίο προάγονται.

2. Οι πιο πάνω αποδοχές αρχίζουν από τη χρονολογία δημοσίευσης του προεδρικού διατάγματος για τη θέση σε κατάσταση πολεμικής αποστρατείας.

3. Για την εφαρμογή του παρόντος, ως συντάξιμος μισθός νοείται ο μισθός του άρθρου 34Α του π.δ/τος 169/2007. Ειδικά για τα στελέχη που εντάσσονται στη Γ' κατηγορία λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός και το επίδομα ιδιαιτέρων συνθηκών εργασίας και επικινδυνότητας που αντιστοιχεί στον βαθμό του Ανθυπασιστή, από 1.1.2022 στον βαθμό του Ανθυπολοχαγού και από 1.10.2025 στον βαθμό του Υπολοχαγού, εφόσον έχουν προαχθεί στους αναφερόμενους βαθμούς. Για τους κληρωτούς λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός και το επίδομα ιδιαιτέρων συνθηκών εργασίας και επικινδυνότητας που αντιστοιχεί στον βαθμό του Ανθυπασιστή της Γ' κατηγορίας και από 1.10.2025 ο βασικός μισθός και το επίδομα ιδιαιτέρων συνθηκών εργασίας και επικινδυνότητας που αντιστοιχεί στο Μ.Κ.5 του βαθμού του Ανθυπολοχαγού της ίδιας κατηγορίας.

4. Από 1.1.2023 το επίδομα αναπηρίας της περίπτωσης γ' της παρ.15α του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 υπολογίζεται επί του εκάστοτε βασικού μισθού του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου του βαθμού που έφεραν κατά τον χρόνο του παθήματος και πριν την προαγωγή τους με βάση τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν.875/1979 (Α'50). Για τους κληρωτούς λαμβάνεται υπόψη το ενενήντα δύο τοις εκατό (92%) του εισαγωγικού μισθού του Δεκανέα. Σε περίπτωση που κατά τον επανυπολογισμό από 1.10.2025 του επιδόματος, κατά εφαρμογή των μισθολογικών διατάξεων του ν.5265/2026 και λόγω της μείωσης του βασικού μισθού βάσει του οποίου υπολογίζεται, το ποσό αυτό υπολείπεται του καταβαλλόμενου την 30.9.2025, εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο το ποσό του επιδόματος που ελάμβανε πριν από τον επανυπολογισμό αυτού.»

Άρθρο 13**Μη αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών σύνταξης**

Αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, που προέκυψαν λόγω εσφαλμένης μηχανογραφικής εκκαθάρισης των αναδρομικών κατά τον ανακαθορισμό ή την αύξηση των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων, καθώς και κατά την αναπροσαρμογή αυτών βάσει των διατάξεων του ν. 5045/2023 και αφορούν στις μειώσεις των συντάξεων, βάσει των διατάξεων της περ. α της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 (Α' 226), του άρθρου 1 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και της περ. α της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), όπως και κατά την αναπροσαρμογή που έχει διενεργηθεί στις περιπτώσεις της πολεμικής αποστρατείας, δεν αναζητούνται.

Άρθρο 14
Συμπερίληψη προσώπων στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις του
άρθρου 57 του ν. 5039/2023 (Α΄ 83)

Στα δικαιούχα πρόσωπα της ειδικής σύνταξης της περ. δ της παρ.2 του άρθρου 57 του ν. 5039/2023 προστίθεται περίπτωση διαζευγμένου ή χήρου και άτεκνου αποβιώσαντος και η περίπτωση δ διαμορφώνεται ως εξής:

«δ. Σε περίπτωση άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα αποβιώσαντος, το ποσό της σύνταξης καταβάλλεται στους γονείς του, κατανεμημένο σε ίσα μερίδια. Εάν ο ένας (1) από τους δύο (2) γονείς αποβιώσει, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του εν ζωή γονέα.». Η παρούσα ρύθμιση ισχύει από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του άρθρου 57 του ν. 5039/2023.

Άρθρο 15

Αύξηση ορίου ηλικίας καταβολής σύνταξης σε τέκνα συνταξιούχων της παρ. 3 του
άρθρου 4 του ν. 4387/2016

1. Η εκ μεταβιβάσεως σύνταξη που λαμβάνουν λόγω θανάτου του γονέα τους τα νόμιμα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα και τα υιοθετηθέντα τέκνα, εφόσον είναι άγαμα, καταβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Κάθε αντίθετη διάταξη καταργείται.
2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν από 1.1.2026.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

.....

ΜΕΡΟΣ ...

Άρθρο ...

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, η οποία εκδίδεται εντός εξαμήνου από τη ψήφιση του παρόντος, καθορίζεται από 1.10.2025 το επίδομα αναπηρίας του άρθρου 7. Μέχρι την έκδοση της απόφασης το επίδομα συνεχίζει να καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά την 30.9.2025.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, καθορίζονται εκ νέου τα ζητήματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 12 του π.δ/τος 351/1991, προς τον σκοπό εφαρμογής του άρθρου 20.

Άρθρο ..
Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του Μέρους Α' αρχίζει από την 1.1.2017, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα στις επιμέρους διατάξεις.
2. Η ισχύς του Μέρους Β' αρχίζει από την 1.1.2026, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα στις επιμέρους διατάξεις.

Αθήνα, 30 Ιανουαρίου 2026

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ

Το ως άνω σχέδιο διάταξης, το οποίο, μαζί με την οικεία ανάλυση συνεπειών ρύθμισης και την από 30 Ιανουαρίου 2026 ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος περί της ετήσιας δαπάνης που προκαλείται στον Τακτικό Προϋπολογισμό από την εφαρμογή της, υποβλήθηκε για γνωμοδότηση στις 6.2.2026 στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το 9164 ΕΞ 2026/ΥΠΕΘΟΟ/20.1.2026 έγγραφο του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, διαβιβάστηκε, περαιτέρω, με το ΓΕΕ Φ.17/5920/6.2.2026 έγγραφο της Υπηρεσίας Επιτρόπου στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Όγδοο Τμήμα του Δικαστηρίου. Το Τμήμα, μετά την τήρηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 56 του ν. 4820/2021 διαδικασίας, επεξεργάστηκε σχέδιο γνωμοδότησης, το οποίο ακολούθως προωθήθηκε στη Μείζονα Ολομέλεια του Δικαστηρίου, προκειμένου να γνωμοδοτήσει, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 10 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ο Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Αντώνιος Νικητάκης διατύπωσε την ακόλουθη έγγραφη γνώμη:

«**1.** Εισάγουμε ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2, 98 παρ. 1 περ. δ' του Συντάγματος καθώς και αυτές των άρθρων 10 παρ. 1 και 36 περ. β' του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 130), σχέδιο διατάξεων με τίτλο «Συνταξιοδοτικές Ρυθμίσεις Δημοσίου)», το οποίο μας απεστάλη με το με ΑΠ 9164 ΕΞ 2026/20.1.2026 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, εκθέτουμε δε τα ακόλουθα:

2. Οι προτεινόμενες διατάξεις, οι οποίες διαρθρώνονται σε δεκαεπτά (17) άρθρα, αφορούν στις κατηγορίες συνταξιούχων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), οι οποίες ακόμη και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4378/2016 εξακολουθούν να υπάγονται στην αρμοδιότητα του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (βλ. το άρθρο 1 των υπό εξέταση διατάξεων).

3. Με τις διατάξεις αυτές επιδιώκεται, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην οικεία αιτιολογική έκθεση που περιλαμβάνεται στην ανάλυση των συνεπειών των προτεινομένων ρυθμίσεων, η τροποποίηση και η συμπλήρωση των διατάξεων του Μέρους Β' του ν. 5045/2023 (Α' 136), ανάγκη η οποία ανέκυψε αφενός λόγω ζητημάτων που προέκυψαν κατά την πρακτική εφαρμογή των τελευταίων αυτών διατάξεων και αφετέρου λόγω της θεσπίσεως από 1.10.2025 νέων μισθολογίων για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (βλ. Μέρος ΣΤ' του ν. 5265/2025, Α' 3, και Μέρος Γ' του ν. 5246/2025, Α' 198, αντίστοιχα).

4. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Μέρους Β' του ν. 5045/2023 επιδιώχθηκε, μεταξύ άλλων, η αντιμετώπιση των συνταξιοδοτικών ζητημάτων που ανέκυψαν από την από 1.1.2017 αναπροσαρμογή της συντάξεως των προσώπων των περ. α', β και ε' της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 μετά τη θέσπιση του ενιαίου μισθολογίου για τους πολιτικούς υπαλλήλους (ν. 4354/2015) και του νέου μισθολογίου των ειδικών κατηγοριών λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου καθώς και των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (Μέρος ΣΤ' του ν. 4472/2017, ήτοι άρθρα 123 έως 161 αυτού) (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 2ης Ειδ.Συν. της 29.3.2023). Ωστόσο, κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Β' του ν. 5045/2023 αναδείχθηκαν κενά και ζητήματα που ο νομοθέτης δεν μπορούσε να προβλέψει κυρίως ένεκα των πολλών ειδικών κατηγοριών των προσώπων των περ. α', β' και ε' της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 και της θεσπίσεως το πρώτον με τον ν. 4472/2017 μισθολογικών κλιμακίων εντός του εκάστοτε βαθμού. Πέραν τούτου, ήδη από 1.10.2025 θεσπίστηκαν νέα μισθολόγια για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (βλ. Μέρος ΣΤ' του ν. 5265/2025 και Μέρος Γ' του ν.

5246/2025 αντίστοιχα), με αποτέλεσμα να υφίσταται εκ νέου η ανάγκη ανακαθορισμού των συντάξιμων αποδοχών των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 από την ημερομηνία αυτή.

5. Ως προς το περιεχόμενο των εισαγόμενων διατάξεων επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

α. Με το άρθρο 2 των προς γνωμοδότηση διατάξεων τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007 (Α' 210), το οποίο θεσπίστηκε με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 5045/2023, με την ενσωμάτωση σε αυτό ρυθμίσεων του άρθρου 9 του π.δ. 169/2007, επικαιροποιημένων, ωστόσο, με τις ήδη ισχύουσες μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν για τους υπαλλήλους και λειτουργούς του δημοσίου. Ορίζεται ότι ο συντάξιμος μισθός προσδιορίζεται με βάση τον εκάστοτε ισχύοντα μηνιαίο μισθό ενεργείας και τα επιδόματα που αναφέρονται για κάθε κατηγορία προσωπικού στην παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, ανερχόμενος σε ποσοστό 80 % αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι τόσο ο μηνιαίος μισθός ενεργείας όσο και τα επιδόματα αυτά υπόκεινται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις ασφαλιστική κράτηση για κύρια σύνταξη.

β. Με το υπό εξέταση άρθρο 3 τροποποιούνται οι παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 20 του π.δ. 169/2007, προς τον σκοπό εναρμονίσεώς τους με τις μισθολογικές ρυθμίσεις που ισχύουν για τους υπαλλήλους και λειτουργούς του δημοσίου.

γ. Με το εισαγόμενο άρθρο 4 τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 34Α του π.δ. 169/2007 (Α' 210), το οποίο θεσπίστηκε με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 5045/2023, με την ενσωμάτωση σε αυτό ρυθμίσεων του άρθρου 34 του π.δ. 169/2007, επικαιροποιημένων, ωστόσο, με τις ήδη ισχύουσες μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν για τους κατά την έννοια του άρθρου 25 του ίδιου π.δ. στρατιωτικούς. Ορίζεται ότι ο συντάξιμος μισθός προσδιορίζεται με βάση τον εκάστοτε ισχύοντα μηνιαίο μισθό ενεργείας και τα επιδόματα που αναφέρονται στην παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, ανερχόμενος σε ποσοστό 80 % αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι τόσο ο μηνιαίος μισθός ενεργείας όσο και τα κατά περίπτωση επιδόματα υπόκεινται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις ασφαλιστική κράτηση για κύρια σύνταξη. Ειδικά δε με τις παρ. 9 και 10 του υπό εξέταση άρθρου ορίζονται δύο διαφορετικοί συντάξιμοι μισθοί, ο μιν ένας ισχύων από 1.1.2017 έως 30.9.2025, περίοδος ισχύος του ν. 4472/2017, ο δε άλλος από 1.10.2025 και εφεξής, οπότε και τέθηκαν σε ισχύ τα νέα μισθολόγια των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (βλ. Μέρος ΣΤ' του ν. 5265/2026 και Μέρος Γ' του ν. 5246/2025 αντίστοιχα).

δ. Με το προτεινόμενο άρθρο 5 τροποποιούνται οι παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 48 του π.δ. 169/2007, προς τον σκοπό εναρμονίσεώς τους με τις μισθολογικές ρυθμίσεις που ισχύουν για τους στρατιωτικούς.

ε. Με το υπό εξέταση άρθρο 6 προσδιορίζεται ο βασικός μισθός που λαμβάνεται υπόψη για τον κανονισμό της συντάξεως υπαλλήλων και λειτουργών θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών, οριζομένου περαιτέρω ότι οι διατάξεις των ν.

1897/1990 (Α' 120) και 1977/1991 (Α' 185), όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, εξακολουθούν να ισχύουν κατά το μέτρο που δεν αντιτίθεται στο άρθρο αυτό.

στ. Με το εισαγόμενο άρθρο 7 και λόγω του ότι με τον ν. 4472/2017 θεσπίστηκαν μισθολογικά κλιμάκια σε κάθε βαθμό στρατιωτικών, προσδιορίζεται, με την επιφύλαξη του προτεινόμενου άρθρου 12, ο βασικός βαθμός που θα ληφθεί υπόψη για την καταβολή του επιδόματος αναπηρίας, το οποίο λαμβάνουν οι αξιωματικοί και ανθυπασπιστές πολεμικής διαθεσιμότητας ή πολεμικής αποστρατείας και, αναλόγως, και οι υπαγόμενοι στις διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α' 120) και 1977/1991 (Α' 185), ήτοι θύματα τρομοκρατίας και παθόντες από βίαιο συμβάν, ισχυουσών κατά τα λοιπά των ρυθμίσεων της περ. γ' της παρ. 15 του άρθρου 3 του ν. 3234/2004. Τούτο δε έως 30.9.2025, δοθέντος ότι συμφώνως προς την παρ. 1 του εισαγόμενου, άνευ ρυθμίσεως, άρθρου περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, από 1.10.2025 ο τρόπος υπολογισμού του επιδόματος αναπηρίας των προσώπων αυτών καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας.

ζ. Με το προς γνωμοδότηση άρθρο 8 και λόγω της θέσης σε ισχύ των νέων μισθολογίων των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας από 1.10.2025, ορίζεται ότι από την ίδια ως άνω ημερομηνία αντικαθίσταται στους Συνταξιοδοτικούς Κώδικες του Δημοσίου ο μη ισχύων βασικός μισθός του Λοχαγού του 31^{ου} κλιμακίου της Α' Κατηγορίας του άρθρου 125 του ν. 4472/2017 με τον βασικό μισθό του 3^{ου} μισθολογικού κλιμακίου της Α' μισθολογικής κατηγορίας του άρθρου 76 του ν. 5265/2026 για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και τον βασικό μισθό του άρθρου 21 του ν. 5246/2025 για τα στελέχη των Σωμάτων Ασφαλείας.

η. Με το εισαγόμενο άρθρο 9 ορίζεται ότι οι συντάξεις των ασφαλισμένων μετά το έτος 1993 προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 αυξάνονται ετησίως με το ίδιο ποσοστό αυξήσεως των συντάξεων του e-ΕΦΚΑ, καθώς και ότι η ρύθμιση αυτή δεν αφορά όσα από τα πρόσωπα αυτά λαμβάνουν σύνταξη, όπου στον υπολογισμό αυτής υπερτερεί το ποσό που προκύπτει από τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων (π.δ. 168/2007).

θ. Με το υπό εξέταση άρθρο 10 τροποποιείται η περ. ε' της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, ώστε να συμπεριληφθούν στις κατηγορίες οι οποίες ακόμη και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4378/2016 εξακολουθούν να υπάγονται στην αρμοδιότητα του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και οι παθόντες σιδηροδρομικοί υπάλληλοι που απασχολούνταν στον ΟΣΕ έως την 31.12.1970, καθόσον, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, οι τελευταίοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του Γ.Λ.Κ. και υπό την ισχύ του ν. 4387/2016 και εκ παραδρομής δεν είχαν συμπεριληφθεί στις ρυθμίσεις της περ. ε' της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016.

ι. Στο προς γνωμοδότηση άρθρο 11 ορίζεται ο συντάξιμος μισθός των συνταξιούχων του άρθρου 10, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση το ήδη ισχύον ενιαίο μισθολόγιο για τους πολιτικούς υπαλλήλους (ν. 4354/2015).

ια. Με το εισαγόμενο άρθρο 12 αρχικώς προσδιορίζεται ο βασικός μισθός όσων τελούν σε κατάσταση πολεμικής αποστρατείας. Ειδικότερα, διατηρούνται όλες οι υφιστάμενες ρυθμίσεις και εισάγονται νέες διατάξεις, αφορώσες στα στελέχη με προέλευση από ΕΠΟΠ – Ο.Π.Υ. – ΕΜΘ – ΕΠΥ και στους κληρωτούς. Περαιτέρω, ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού του επιδόματος αναπηρίας της περ. γ' της παρ. 15 του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 που λαμβάνουν τα στελέχη που τελούν σε πολεμική αποστρατεία, ισχύων από 1.1.2023, και ορίζεται ότι εάν κατά τον επανυπολογισμό αυτού από 1.10.2025 λόγω της εφαρμογής των μισθολογικών διατάξεων του ν. 5265/2026, το ποσό αυτού υπολείπεται έναντι του καταβαλλόμενου την 30.9.2025 επιδόματος, -λόγω της μειώσεως από 1.10.2025 του βασικού μισθού του δεκανέα, επί τη βάσει του οποίου υπολογίζεται το επίδομα αυτό-, οι δικαιούχοι εξακολουθούν να λαμβάνουν το ποσό του επιδόματος που ελάμβαναν πριν τον επανυπολογισμό αυτόν, προκειμένου να μην ανατραπεί δυσμενώς η οικονομική τους κατάσταση.

ιβ. Με το προς γνωμοδότηση άρθρο 13 προβλέπεται ότι αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, τα οποία προέκυψαν λόγω εσφαλμένης μηχανογραφικής εκκαθάρισης των αναδρομικών α) κατά τον ανακαθορισμό ή την αύξηση των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων, καθώς και κατά την αναπροσαρμογή αυτών βάσει των διατάξεων του ν. 5045/2023 και αφορούν στις μειώσεις των συντάξεων βάσει των διατάξεων της περ. α' της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011, του άρθρου 1 του ν. 4051/2012 και της περ. α' της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και β) κατά την αναπροσαρμογή των συντάξεων πολεμικής αποστρατείας, δεν αναζητούνται. Σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση, πρόκειται για ποσά που καταβλήθηκαν έως την 30.6.2025 λόγω αδυναμίας του μηχανογραφικού συστήματος να εκκαθαρίζει και να επιβάλλει τις περικοπές στα αναδρομικά ποσά με τον οριζόμενο από τις προαναφερόμενες διατάξεις τρόπο.

ιγ. Με το υπό εξέταση άρθρο 14 επεκτείνεται το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής της θεσπισθείσας με το άρθρο 57 του ν. 5039/2023 (Α' 83) ειδικής συντάξεως των παθόντων του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών της 28.2.2023 και των οικογενειών όσων απεβίωσαν σε αυτό, έτσι ώστε να χορηγηθεί η ειδική αυτή σύνταξη και στους γονείς διαζευγμένου ή χήρου και άτεκνου αποβιώσαντος. Προς τούτο, τροποποιείται η περ. δ' της παρ. 2 του εν λόγω άρθρου του οικείου νόμου.

ιδ. Με το προτεινόμενο άρθρο 15 επεκτείνεται η καταβολή της κατά μεταβιβάσεως συντάξεως που λαμβάνουν τα άγαμα νόμιμα, νομιμοποιηθέντα, αναγνωρισθέντα και υιοθετηθέντα τέκνα θανόντων συνταξιούχων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 έως τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους,

χωρίς να υφίσταται η αναγκαιότητα σπουδών, διατηρουμένων κατά τα λοιπά όλων των έτερων προϋποθέσεων για τη χορήγηση των εν λόγω συντάξεων.

6. Οι εισαγόμενες διατάξεις, με τις οποίες ρυθμίζονται τα αναφερόμενα στην προηγούμενη σκέψη θέματα, -αφορώντα στον τρόπο καθορισμού του ποσού των χορηγούμενων συντάξεων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 και στον τρόπο αναπροσαρμογής τους, στη χορήγηση της ειδικής συντάξεως του άρθρου 57 του ν. 5039/2023 και στους γονείς διαζευγμένων ή χήρων και άτεκνων αποβιωσάντων στο σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών της 28.2.2023, καθώς και στην χρονική επέκταση της κατά μεταβίβαση συντάξεως που λαμβάνουν τα τέκνα των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 λόγω του θανάτου των τελευταίων-, έχουν συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και συνεπώς, παραδεκτώς εισάγονται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την έκδοση γνωμοδότησης κατά τα άρθρα 73 παρ. 2 του Συντάγματος και 10 παρ. 1 του ν. 4820/2021 (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 2ης Ειδ. Συν. της 29.3.2023).

7. Αντιθέτως, απαραδέκτως εισάγεται προς γνωμοδότηση η διάταξη της παρ. 2 του, άνευ ρυθμίσεως, άρθρου περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, διότι αφορά στο άρθρο 20 του σχεδίου νόμου, το οποίο, όμως, δεν εντάσσεται στο εισαχθέν προς γνωμοδότηση Μέρος Α' του σχεδίου νόμου, ως μη εμπεριέχον συνταξιοδοτική ρύθμιση.

8. Περαιτέρω, οι υπό γνωμοδότηση διατάξεις συνοδεύονται από την οικεία ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεως και την ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος. Επισημαίνουμε, επίσης, ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της διατάξεως του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, καθώς οι προτεινόμενες διατάξεις εντάσσονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις (Μέρος Α' αυτού), στον δε τίτλο του νομοθετήματος αυτού γίνεται ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 2ης Ειδ. Συν. της 12.6.2024, 1ης Ειδ. Συν. της 17.1.2024, 6ης Ειδ. Συν. της 22.11.2023, 4ης Ειδ. Συν. της 27.9.2023, 3ης Ειδ. Συν. της 3.4.2023, 1ης Ειδ. Συν. της 14.3.2023, 5ης Ειδ. Συν. της 12.12.2022, 4ης Ειδ. Συν. της 3.11.2022, 2ης Ειδ. Συν. της 17.3.2021, κ.ά.).

9. Σύμφωνα με την ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, η δαπάνη που προκαλείται από την εφαρμογή των υπό γνωμοδότηση διατάξεων των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 και 11, κατά το μέρος που αφορά στην αναπροσαρμογή των συντάξεων και την καταβολή των αναδρομικών ποσών συντάξεως, έχει ήδη προβλεφθεί και εγγραφεί στη σχετική πίστωση του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2026 και θα επιτευχθεί εντός των πιστώσεων που είχαν εγκριθεί στο πλαίσιο των διατάξεων του Μέρους Β' του ν. 5045/2023. Πέραν αυτής, από την εφαρμογή των εισαγόμενων ρυθμίσεων και δη από την αναπροσαρμογή των συντάξεων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ των νέων μισθολογίων των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (ν. 5265/2026 και 5246/2025 αντίστοιχα), προκαλείται πρόσθετη

ετήσια δαπάνη σε βάρος του Τακτικού Προϋπολογισμού, εκτιμώμενου ύψους 7.780.000 ευρώ, ειδικά δε από την ως άνω αναπροσαρμογή κατά το χρονικό διάστημα από 1.10.2025 έως 31.12.2025 προκαλείται εφάπαξ δαπάνη ύψους 1.950.000 ευρώ περίπου. Περαιτέρω, από το υπό εξέταση άρθρο 9 (ετήσια αύξηση των συντάξεων των ασφαλισμένων μετά το έτος 1993 προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016) προκαλείται ετήσια δαπάνη 13.000 ευρώ περίπου, ενώ από το υπό εξέταση άρθρο 14 (επέκταση της ειδικής συντάξεως του άρθρου 57 του ν. 5039/2023 σε γονείς διαζευγμένων ή χήρων και άτεκνων αποβιωσάντων) προκαλείται αφενός ετήσια δαπάνη, εκτιμώμενου ύψους 21.000 ευρώ, και αφετέρου εφάπαξ δαπάνη για αναδρομική καταβολή των συντάξεων αυτών από τον Μάρτιο του 2023, ύψους 59.500 ευρώ περίπου. Σύμφωνα με την οικεία ειδική έκθεση, οι ανωτέρω δαπάνες είναι εντός των δεσμευτικών ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού (ΠΔΠ) για τα έτη 2026 έως 2029 και θα καλυφθούν από τις Γενικές Κρατικές Δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Κωδικός Διοικητικής Ταξινόμησης: 1024-711-0000000), και δη από τις πιστώσεις των ΑΛΕ 2230102001 (Συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών), 2230103001 (Συντάξεις λόγω ανικανότητας ή θανάτου που προήλθε εξαιτίας της υπηρεσίας), 2310989008 (Μεταβιβάσεις σε θύματα πολέμου) και 2310989014 (Ειδική σύνταξη για το σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2023). Ωστόσο, στην ως άνω έκθεση δεν προσδιορίζεται η ετήσια δαπάνη που προκαλείται από την εφαρμογή του υπό γνωμοδότηση άρθρου 15 (επέκταση της εκ μεταβιβάσεως συντάξεως τέκνων θανόντων προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 έως τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους αυτών), καθόσον ως προς αυτήν απλώς αναφέρεται ότι η δαπάνη δεν είναι σημαντική. Επομένως, κατά τούτο, δεν πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 75 του Συντάγματος.

10. Από την υπό εξέταση ρύθμιση του άρθρου 7 και την παρ. 1 του εισαγόμενου, άνευ ρυθμίσεως, άρθρου περί εξουσιοδοτικών διατάξεων σε συνδυασμό με την αιτιολογική έκθεση επί των άρθρων αυτών συνάγεται ότι αναφορικά με το επίδομα αναπηρίας, το οποίο λαμβάνουν οι αξιωματικοί και ανθυπασπιστές πολεμικής διαθεσιμότητας ή πολεμικής αποστρατείας και, αναλόγως, και οι υπαγόμενοι στις διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α' 120) και 1977/1991 (Α' 185), ήτοι θύματα τρομοκρατίας και παθόντες από βίαιο συμβάν, διαμορφώνονται τρία νομοθετικά καθεστάτα, ήτοι α) η λήψη του επιδόματος αυτού με βάση της ρυθμίσεις ρυθμίσεων της περ. γ' της παρ. 15 του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 για το χρονικό διάστημα έως 31.12.2022, β) η λήψη του εν λόγω επιδόματος, με βάση τον βασικό μισθό που προσδιορίζει το υπό εξέταση άρθρο 7 σε συνδυασμό με τις λοιπές ρυθμίσεις (κλίμακες κ.λπ.) της περ. γ' της παρ. 15 του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 για το χρονικό διάστημα από 1.1.2023 έως 30.9.2025 και γ) η λήψη του επιδόματος αναπηρίας, το οποίο καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής

Άμυνας για το χρονικό διάστημα από 1.10.2025 και εφεξής. Καταρχάς, ο θεσπιζόμενος χρόνος έναρξης του υπό γνωμοδότηση άρθρου 7 δεν εναρμονίζεται με τον χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4472/2017 (1.1.2017), στις διατάξεις του οποίου προσαρμόζεται η οικεία ρύθμιση, σύμφωνα με όσα διαλαμβάνονται στην αιτιολογική έκθεση επί των εν λόγω εξεταζόμενων άρθρων (βλ. ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 2ης Ειδ.Συν. της 29.3.2023). Πέραν τούτου, η ρύθμιση ότι από 1.10.2025 το επίδομα αναπηρίας των ως άνω δικαιούχων (κατά την εξεταζόμενη διάταξη) ή/και ο τρόπος υπολογισμού αυτού (με βάση την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου αυτού) καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας φαίνεται ότι κείται εκτός των περιορισμών της παραγράφου 2 του άρθρου 43 του Συντάγματος. Τούτο δε, διότι τοιουτοτρόπως με την υπό εξέταση εξουσιοδοτική διάταξη καταργούνται σιγή από 1.10.2025 οι ρυθμίσεις της περ. γ' της παρ. 15 του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 και παρέχεται εξουσιοδότηση σε όργανα της διοίκησης για καθορισμό του επιδόματος αναπηρίας (κλίμακες, ποσοστά κ.λπ.). Κατά τούτο, ωστόσο, η νομοθετική εξουσιοδότηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ειδική και ορισμένη, καθόσον δεν αφορά σε ειδικότερο θέμα ή σε λεπτομέρειες αμιγώς τεχνικού χαρακτήρα, αλλά στο ίδιο το αντικείμενο της ρυθμίσεως, το οποίο, όμως, δεν οριοθετείται με την υπό εξέταση διάταξη, ενώ περαιτέρω δεν προβλέπονται ούτε κριτήρια με βάση τα οποία θα ρυθμιστεί το αντικείμενο αυτό στην κανονιστική πράξη (βλ. ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 3ης Ειδ.Συν. της 8.6.2021, 1ης Ειδ.Συν. της 12.2.2020).

11. Κατά τα λοιπά, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις παρίστανται δικαιολογημένες, καθόσον αποσκοπούν α) αφενός στην αντιμετώπιση ζητημάτων που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Β' του ν. 5045/2023 και αφετέρου στην αναπροσαρμογή των συντάξεων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 λόγω της θεσπίσεως νέου μισθολογίου των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας από 1.10.2025 (ν. 5265/2025, και 5246/2025 αντίστοιχα), β) στην επέκταση του υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής της ειδικής συντάξεως του άρθρου 57 του ν. 5039/2023 και στους γονείς διαζευγμένων ή χήρων και άτεκνων αποβιωσάντων στο σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών της 28.2.2023, δοθέντος ότι ο αποκλεισμός αυτών από τη χορήγηση της εν λόγω ειδικής συντάξεως θα μπορούσε να εγείρει ζήτημα συμβατότητας με τη θεσπιζόμενη στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος αρχής της ισότητας και γ) στην καταβολή της κατά μεταβιβάσεως συντάξεως που λαμβάνουν τα τέκνα θανόντων συνταξιούχων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 έως τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους, ώστε να υφίσταται ομοιόμορφη μεταχείριση αυτών και των τέκνων των συνταξιούχων του e-ΕΦΚΑ.

12. Τέλος, δεδομένου ότι τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά του υπό γνωμοδότηση άρθρου 13 οφείλονται, κατά την αιτιολογική έκθεση, στην αδυναμία του μηχανογραφικού συστήματος της διοίκησης να εκκαθαρίζει και να επιβάλλει τις περικοπές στα αναδρομικά ποσά με τον οριζόμενο από τις αναφερόμενες στις

οικείες διατάξεις τρόπο, με συνέπεια, κατά την πρόσφατη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η ανάκτηση των αχρεωστήτως εισπραχθέντων ποσών, αν ήθελε επιχειρηθεί, με την έκδοση καταλογιστικών πράξεων σε βάρος των λαβόντων, να ελέγχεται ως αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας, οι ρυθμίσεις αυτές είναι απολύτως δικαιολογημένες (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 2ης Ειδ.Συν. της 31.3.2025).

13. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, υπό την ως άνω επιφύλαξη (σκέψη 10) και συνεκτιμωμένων των ειδικότερων νομοτεχνικών παρατηρήσεων-βελτιώσεων που προτάσσει η Ειδική Εισηγήτρια, προτείνουμε όπως η Ολομέλεια του Σώματος γνωμοδοτήσει θετικώς επί των ρυθμίσεων των εισαγομένων, συνταξιοδοτικού περιεχομένου, διατάξεων.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Η Σύμβουλος Ιουλία Παπαθεοδώρου, μέλος του Όγδοου Τμήματος που ορίστηκε Εισηγήτης, παρουσίασε σχέδιο γνωμοδότησης, αναφορικά με τις προτεινόμενες διατάξεις, το οποίο επεξεργάστηκε το ανωτέρω Τμήμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 10 παρ. 1, 27 περ. α' και 56 παρ. 1 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4820/2021, Α' 130), όπως ισχύουν, και ενέκρινε σε διάσκεψή του η οποία έλαβε χώρα στις 10 Φεβρουαρίου 2026.

Επακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της Μείζονος Ολομέλειας, τα οποία ενέκριναν την κάτωθι γνωμοδότηση.

Η γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

1. Με το ΓΕΕ: 5920/Φ17/6.2.2026 έγγραφο της Γενικής Επιτροπείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαβιβάστηκε, στο Όγδοο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σχέδιο νόμου με τίτλο ««Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου, μισθολογικές ρυθμίσεις [...]», το οποίο συνυπογράφεται από τον Υπουργό και τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Το ως άνω σχέδιο νόμου συνοδεύεται από: α. ανάλυση συνεπειών ρύθμισης (και δη αιτιολογική έκθεση) και β. την από 30.1.2026 ειδική έκθεση, του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, η οποία υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Με το προς γνωμοδότηση σχέδιο νόμου εισάγονται διατάξεις που αφορούν πρόσωπα τα οποία, μετά την έναρξη εφαρμογής των διατάξεων του νόμου 4387/2016, εξακολουθούν να υπάγονται στην αρμοδιότητα του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα πρόσωπα δηλαδή της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (βλ. άρθρο 1 του σχεδίου νόμου και σημείο 3 της αιτιολογικής έκθεσης). Η ισχύς των υπό επεξεργασία ρυθμίσεων του Μέρους Α΄ του σχεδίου νόμου αρχίζει από την 1.1.2017, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα στις επιμέρους διατάξεις.

3. Οι προτεινόμενες διατάξεις έχουν ως αντικείμενο τη ρύθμιση ζητημάτων συντάξεων του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών, και δη συντάξεων από εκείνες που, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), εξακολουθούν να καταβάλλονται από το Δημόσιο.

4. Ειδικότερα, με τις εν λόγω διατάξεις, ενόψει και των όσων αποτυπώνονται στην οικεία αιτιολογική έκθεση που περιλαμβάνεται στην ανάλυση συνεπειών των τιθέμενων με αυτές ειδικότερων ρυθμίσεων:

α) τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 9 Α και 34 Α του π.δ/τος 169/2007, οι οποίες είχαν προστεθεί με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 5045/2023 και οι οποίες ορίζουν τον συντάξιμο μισθό των παθόντων πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών και τον συντάξιμο μισθό των παθόντων στρατιωτικών αντίστοιχα (άρθρα 2 και 4 του σχεδίου νόμου), προκειμένου οι συντάξιμες αποδοχές να ανακαθοριστούν και να εναρμονιστούν με τις ισχύουσες μισθολογικές διατάξεις,

β) τροποποιούνται οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 20 του π.δ/τος 169/2007 και οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 48 του ως άνω π.δ/τος, οι οποίες ορίζουν τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης των παθόντων πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών και των παθόντων στρατιωτικών αντίστοιχα (άρθρα 3 και 5 του σχεδίου νόμου), προκειμένου να εναρμονιστούν με τις ισχύουσες μισθολογικές ρυθμίσεις,

γ) περιλαμβάνεται άρθρο 6 σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών και προσδιορίζεται ο βασικός μισθός που λαμβάνεται υπόψη αναλόγως της ιδιότητας των προσώπων (υπάλληλοι, στρατιωτικοί κ.λπ.),

δ) περιλαμβάνεται άρθρο 7 σχετικά με τον προσδιορισμό του βασικού μισθού για τον υπολογισμό του επιδόματος αναπηρίας που λαμβάνουν οι αξιωματικοί και ανθυπασπιστές σε πολεμική διαθεσιμότητα ή πολεμική αποστρατεία καθώς και τα πρόσωπα των άρθρων 1, 2 και 4 του ν. 1897/1990

(θύματα τρομοκρατίας και παθόντες από βίαιο συμβάν, οικογένειες θυμάτων κ.λπ.),

ε) αντικαθίσταται από 1.10.2025, από τις διατάξεις των π.δ. 168/2007 και 169/2007, κατά το μέρος που αφορούν πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, η αναφορά στο βασικό μισθό λοχαγού του 31^{ου} κλιμακίου της Α' κατηγορίας του άρθρου 125 του ν. 4472/2017 (το οποίο έπαψε να εφαρμόζεται από 1.10.2025, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 4 β του ν. 5246/2025) με αναφορά πλέον στον βασικό μισθό του 3^{ου} μισθολογικού κλιμακίου της Α' μισθολογικής κατηγορίας του άρθρου 76 του ν. 5265/2026 και του άρθρου 21 του ν. 5246/2025 (άρθρο 8 του σχεδίου νόμου),

στ) προβλέπεται η δυνατότητα ετήσιας αύξησης των συντάξεων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 που υπάγονται στις ρυθμίσεις των άρθρων 5, 6, 9 και 10 του ν. 2084/1993 (ασφαλισμένοι μετά την 1.1.1993), σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. α της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 και της κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων αυτών εκδιδόμενης κοινής απόφασης των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, εκτός αν πρόκειται για πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων και υπερτερεί ο υπολογισμός της σύνταξής τους σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές (άρθρο 9 του σχεδίου νόμου),

ζ) προβλέπεται η τροποποίηση της περ. ε της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, ώστε να συμπεριλαμβάνονται στα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ανωτέρω νόμου, οι παθόντες σιδηροδρομικοί που υπάγονται στις ρυθμίσεις του π.δ/τος 167/2007, πρόσωπα, τα οποία, κατά την αιτιολογική έκθεση, υπάγονταν στην αρμοδιότητα του Γ.Λ.Κ. και από αστοχία δεν είχαν συμπεριληφθεί στις ρυθμίσεις της περ. ε της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (άρθρο 10 του σχεδίου νόμου),

η) περιλαμβάνεται άρθρο στο οποίο προσδιορίζεται ο συντάξιμος μισθός των παθόντων σιδηροδρομικών υπαλλήλων, σε εναρμόνιση με τις μισθολογικές ρυθμίσεις του ν. 4354/2015 (άρθρο 11 του σχεδίου νόμου),

θ) τροποποιείται το άρθρο 166 του π.δ. 168/2007, προκειμένου οι συντάξιμες αποδοχές των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) σε πολεμική αποστρατεία να εναρμονιστούν με τις ισχύουσες μισθολογικές ρυθμίσεις (άρθρο 12 του σχεδίου νόμου),

ι) θεσπίζεται γενικός κανόνας ότι αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά που προέκυψαν λόγω εσφαλμένης μηχανογραφικής εκκαθάρισης των αναδρομικών κατά τον ανακαθορισμό ή την αύξηση των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων, καθώς και κατά την αναπροσαρμογή αυτών βάσει των διατάξεων του ν. 5045/2023

και αφορούν στις μειώσεις των συντάξεων, βάσει των διατάξεων της περ. α' της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011, του άρθρου 1 του ν. 4051/2012 και της περ. α' της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β', του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, καθώς και κατά την αναπροσαρμογή που έχει διενεργηθεί στις περιπτώσεις της πολεμικής αποστρατείας δεν αναζητούνται (άρθρο 13 του σχεδίου νόμου),

ια) προβλέπεται η προσθήκη στη περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 57 του ν. 5039/2023 (ειδική σύνταξη θυμάτων δυστυχήματος Τεμπών) της περίπτωσης του διαζευγμένου ή χήρου και άτεκνου αποβιώσαντος, ώστε και στην περίπτωση αυτή να καταβάλλεται η ειδική σύνταξη στους γονείς αυτού (άρθρο 14 του σχεδίου νόμου),

ιβ) προβλέπεται από 1.1.2026 η καταβολή της σύνταξης στα τέκνα συνταξιούχων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, που λαμβάνουν σύνταξη εκ μεταβιβάσεως λόγω θανάτου του γονέα τους, μέχρι τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους, χωρίς να υφίσταται, όπως προβλεπόταν σε προηγούμενες διατάξεις, η προϋπόθεση των σπουδών, η δε διάταξη αυτή προτείνεται, κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, προκειμένου να παύσει η δυσμενής αντιμετώπιση των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 σε σχέση με τους συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ (άρθρο 15 του σχεδίου νόμου) και

ιγ) προβλέπεται ότι οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν από 1.1.2017 εκτός αν ορίζεται ειδικότερα στις επιμέρους διατάξεις.

II. Γενικές Παρατηρήσεις

5. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 73 παρ. 2, 74 και 75 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι τα νομοσχέδια, που υποβάλλονται προς γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες εξ αυτών που καθιερώνουν την κατά το άρθρο 73 παρ. 2 γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να συνοδεύονται υποχρεωτικά από την οικεία αιτιολογική έκθεση και την οικεία έκθεση οικονομικών επιπτώσεων, εφόσον εξ αυτών προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Φορέα απονομής συντάξεων. Ήδη ο κοινός νομοθέτης προβλέπει στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 4820/2021 ότι τέτοια νομοσχέδια που καθιερώνουν την γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι αυτά που αφορούν σε «συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης», ως εκ τούτου, αυτά που, εκ του αποτελέσματος, έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες (βλ. Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3.4.2023, σκ. 3).

6. Η γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει διπλή λειτουργία στην έννομη τάξη. Αυτή αφενός αποσκοπεί στη διατύπωση παρατηρήσεων από νομοτεχνική

άποψη και με γνώμονα τις αρχές της καλής νομοθέτησης καθώς και στον έλεγχο της συμβατότητας των προς ψήφιση διατάξεων με τις συνταγματικές διατάξεις καθώς και τις υπερκείμενης τυπικής ισχύος διατάξεις για την διευκόλυνση του έργου της Βουλής, αφετέρου στη διαφώτιση αυτής ώστε να προληφθεί η ψήφιση διατάξεων με μακροχρόνιες δημοσιονομικές συνέπειες, οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν στην ανατροπή των οικονομικών προβλέψεων του φορέα απονομής συντάξεων και να θέσουν υπό διακινδύνευση τη δημοσιονομική βιωσιμότητα αυτού (βλ. Πρακτικά της 3^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3.4.2023, σκ. 4 με περαιτέρω παραπομπές).

7. Οι προτεινόμενες διατάξεις, με τις οποίες ρυθμίζονται τα αναφερόμενα στις σκέψεις 2, 3 και 4 θέματα, έχουν αμιγώς συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και συναφώς πρόκειται για διατάξεις για τις οποίες καθιρύεται η υποχρεωτική, από τα άρθρα 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ' του Συντάγματος, γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. Πρακτικά της 2^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31.3.2025, σκ. 2).

8. Ωστόσο, απαραδέκτως εισάγεται προς γνωμοδότηση η παράγραφος 2 του άνευ αριθμού άρθρου με τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις», καθώς αναφέρεται στο άρθρο 20 του σχεδίου νόμου, το οποίο ωστόσο δεν έχει αχθεί προς γνωμοδότηση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως μη εντασσόμενο στο Μέρος Α' του σχεδίου νόμου, που αφορά σε συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις.

9. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 73 παρ. 2 εδάφιο τελευταίο του Συντάγματος, τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια απαιτείται να είναι ειδικά, ενώ δεν επιτρέπεται κατ' αρχήν η παρείσφρηση συνταξιοδοτικών διατάξεων σε μη ειδικό νόμο, νόμο, δηλαδή, που αποσκοπεί στη ρύθμιση άλλων θεμάτων, μη συνταξιοδοτικών. Στην επιταγή αυτή του Συντάγματος συμμορφώνεται ο νομοθέτης και όταν οι θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις ενταχθούν σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις, προσέτι δε, στον τίτλο του νομοθετήματος αυτού, γίνει ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (βλ. Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31.3.2025, σκ. 3 με περαιτέρω παραπομπές). Κατ' ακολουθίαν, πρέπει το νομοθέτημα, εντός του οποίου θα περιληφθούν οι υπό γνωμοδότηση διατάξεις, να συμμορφώνεται με τις ως άνω απαιτήσεις.

Το δημοσιονομικό αποτόπωμα των προτεινόμενων ρυθμίσεων

10. Στην από 30.1.2026 ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, η οποία συνοδεύει το υπό επεξεργασία σχέδιο νόμου και υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, εκτίθενται τα εξής: «Η δαπάνη που προκαλείται από τις διατάξεις των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 και 11 του

σχεδίου νόμου «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου», κατά το μέρος που αφορά την αναπροσαρμογή των συντάξεων και την καταβολή αναδρομικών ποσών σύνταξης έχει ήδη προβλεφθεί και εγγραφεί στη σχετική πίστωση του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2026 και θα επιτευχθεί εντός των πιστώσεων που είχαν εγκριθεί στο πλαίσιο των διατάξεων του Μέρους Β΄ του ν. 5045/2023. Η πρόσθετη ετήσια δαπάνη, ύψους 7.780.000 ευρώ, περίπου, που προκαλείται από τα ανωτέρω άρθρα, λόγω της αναπροσαρμογής που επιφέρουν στις συντάξεις των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του νόμου 4387/2016, οι μισθολογικές διατάξεις των νόμων 5265/2026 και 5246/2025 που θεσπίστηκαν για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, θα επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό του έτους 2026 και των επόμενων ετών, ενώ η εφάπαξ δαπάνη (για το διάστημα από 1.10.2025 έως 31.12.2025) ύψους 1.950.000 ευρώ, περίπου, θα επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό του έτους 2026. Από το άρθρο 9 προκαλείται ετήσια δαπάνη ύψους 13.000 ευρώ, περίπου, η οποία θα επιβαρύνει το έτος 2026 και κάθε επόμενο έτος. Από το άρθρο 14 προκαλείται ετήσια δαπάνη ύψους 21.000 ευρώ, περίπου, πλέον αναδρομικού ποσού που ανατρέχει στον Μάρτιο του 2023, ύψους 59.500 ευρώ, περίπου. Οι ανωτέρω δαπάνες είναι εντός των δεσμευτικών ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού (ΠΔΠ) για τα έτη 2026-2029 και θα καλυφθούν από τις Γενικές Κρατικές Δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Κωδικός Διοικητικής Ταξινόμησης: 1024-711-0000000), από τις πιστώσεις των ΑΛΕ: 2230102001: Συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών – 2230103001: Συντάξεις λόγω ανικανότητας ή θανάτου που προήλθε εξαιτίας της υπηρεσίας – 2310989008: Μεταβιβάσεις σε θύματα πολέμου – 2310989014: Ειδική σύνταξη για το σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών της 28ης Φεβρουαρίου 2023. Από το άρθρο 15 προκαλείται απροσδιόριστη δαπάνη, αλλά όχι σημαντική. Τα λοιπά άρθρα δεν προκαλούν δαπάνη.»

11. Περαιτέρω, κατόπιν διευκρινίσεων που ζητήθηκαν από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο πλαίσιο διαβούλευσης με τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες που συμμετείχαν στη διαδικασία προετοιμασίας του εξεταζόμενου σχεδίου νόμου (βλ. το άρθρο 56 παρ. 1 εδ. β΄ του ν. 4820/2021), στο από 9.2.2026 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους εκτίθενται τα εξής: «Οι προτεινόμενες διατάξεις του νομοσχεδίου έχουν διττό στόχο: Α. Τον ανακαθορισμό των συντάξιμων αποδοχών βάσει των διατάξεων του Μέρους ΣΤ΄ του ν. 5265/2026 και του Μέρους Γ΄ του ν. 5246/2025, των πρόσφατων δηλαδή μισθολογίων που θεσπίστηκαν για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, αντίστοιχα, ανακαθορισμός που καταλαμβάνει το σύνολο των συντάξεων των στρατιωτικών κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 25 του π.δ. 169/2007 που υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου

4 του ν. 4387/2016, καθώς και των πολεμικών συνταξιούχων. Ο ανακαθορισμός αυτός είναι αναγκαίος λόγω της εξακολούθησης στο συνταξιοδοτικό καθεστώς που διέπει τα προαναφερόμενα πρόσωπα, της σύνδεσης της σύνταξης με τον μισθό των εν ενεργεία συναδέλφων τους και την ανάγκη αναμόρφωσης της σύνταξής τους κάθε φορά που αλλάζει ο προαναφερόμενος μισθός, βάσει της πάγιας αρχής των άρθρων 9 και 34 του π.δ/τος 169/2007 (και πλέον για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 9Α και 34Α, προκειμένου να διαφοροποιηθεί η νομοθεσία του Δημοσίου από αυτή που διέπει το Δημόσιο Τομέα του e-ΕΦΚΑ). Εν προκειμένω η αναμόρφωση της σύνταξης βάσει των νέων μισθολογικών διατάξεων δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί αυτόματα, χωρίς τη θέσπιση σχετικών διατάξεων, λόγω των ιδιαιτεροτήτων των νέων μισθολογικών νόμων (λ.χ. εισαγωγή πολλαπλών μισθολογικών κλιμακίων εντός του ίδιου βαθμού στον ν. 4472/2017 κ.λπ.). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, οι ρυθμίσεις αυτές, αφορούν το σύνολο των συντάξεων των στρατιωτικών κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 25 του π.δ. 169/2007, που υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, καθώς και των πολεμικών συνταξιούχων, ήτοι 6.753 άτομα. Η δαπάνη για τις ρυθμίσεις αυτές ανέρχεται σε 7.780.000 ευρώ, περίπου. Β. Την τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Μέρους Β' του ν. 5045/2023 κατά το μέρος που αφορούν την αναπροσαρμογή από 1.1.2017 των συντάξεων των προσώπων που συνταξιοδοτούνται υπό του προεκτεθέντος συνταξιοδοτικού καθεστώτος λόγω των μισθολογικών διατάξεων των νόμων 4354/2015 (πολιτικοί υπάλληλοι και λειτουργοί) και 4472/2017 (στρατιωτικοί) (άρθρα 2, 3, 4, 5, 6 και 7), έτσι ώστε να ολοκληρωθεί η αναπροσαρμογή των συντάξεων κατηγοριών προσώπων που δεν καλύφθηκαν από τις διατάξεις του ν. 5045/2023 (λ.χ. παθόντες κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο), γεγονός που διαπιστώθηκε κατά την πρακτική εφαρμογή των προαναφερόμενων διατάξεων. Η αναπροσαρμογή αυτή αφορούσε περ. 9.500 άτομα και εκκρεμεί για περ. 800 από αυτά, για τα οποία θα ολοκληρωθεί μετά τη θέσπιση των νέων ρυθμίσεων. Η δαπάνη που προκαλείται από τις διατάξεις της περ. Β ανέρχεται σε 3.600.000 ευρώ, περίπου και έχει ήδη δεσμευθεί για την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2026 (ΑΔΑ: 6ΙΣ3Η-ΕΗΗ) και έχει κατανεμηθεί στους ΑΛΕ: 2230102001 Συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών - 2230103001 Συντάξεις λόγω ανικανότητας ή θανάτου που προήλθε εξαιτίας της υπηρεσίας - 2310989008 Μεταβιβάσεις σε θύματα πολέμου.».

12. Ωστόσο, παρατηρείται ότι, στην ανωτέρω ειδική έκθεση, ουδεμία αναφορά γίνεται στην εκτιμώμενη απώλεια εσόδων που προκαλείται από το άρθρο 13 της προτεινόμενης ρύθμισης περί μη αναζήτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών σύνταξης (βλ. αντιθέτως Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31.3.2025, σκ. 4). Κατ' εφαρμογή των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της

χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (βλ. ΕλΣυν Μείζ. Ολ. 1312/2022 σκ. 12, 13), είναι προφανής ο ουσιώδης χαρακτήρας της εν λόγω παράλειψης, η οποία προτείνεται να συμπληρωθεί.

13. Επιπρόσθετα, από το άρθρο 15 του σχεδίου νόμου, κατά την προαναφερθείσα ειδική έκθεση «προκαλείται απροσδιόριστη δαπάνη, αλλά όχι σημαντική». Παρατηρείται ότι, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, με την προτεινόμενη διάταξη η εκ μεταβιβάσεως σύνταξη που λαμβάνουν λόγω θανάτου του γονέα τους τα νόμιμα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα και τα υιοθετηθέντα τέκνα, εφόσον είναι άγαμα, καταβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους, χωρίς να απαιτείται, όπως προβλεπόταν στις προηγούμενες διατάξεις, ως προϋπόθεση, να φέρουν την ιδιότητα του σπουδαστή. Επισημαίνεται ότι με τη διάταξη αυτή, επηρεάζεται μόνο το δικαίωμα καταβολής της σύνταξης των τέκνων (επέκταση του δικαιώματος μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους ανεξαρτήτως λοιπών προϋποθέσεων) και όχι οι λοιπές παράμετροι του μηχανισμού καταβολής των συντάξεων αυτών (καταβαλλόμενα δέκατα κ.λπ.). Η διάταξη αυτή, κατά την αιτιολογική έκθεση, προτείνεται προκειμένου να παύσει η επί τα χείρω αντιμετώπιση των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 σε σχέση με τους συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ. Συνεπώς, κατά την εκτίμηση της Ολομέλειας, δεδομένου ότι, με την εν λόγω διάταξη, αυξάνονται τα ηλικιακά όρια λήψης της συνταξιοδοτικής παροχής από ήδη ωφελούμενους, αναμένεται ότι η συνταξιοδοτική Διοίκηση διαθέτει στοιχεία σχετικά με το πλήθος και την ηλικία των ήδη ωφελούμενων σχετικώς. Κατ' επέκταση, η δαπάνη που προκαλείται από την εν λόγω ρύθμιση είναι, σε κάθε περίπτωση, προσδιορίσιμη, έστω κατά προσέγγιση. Κατ' εφαρμογή δε των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (βλ. ΕλΣυν Μείζ. Ολ. 1312/2022 σκ. 12, 13), είναι προφανής ο ουσιώδης χαρακτήρας της παράλειψης προσδιορισμού της προαναφερθείσας δαπάνης, η οποία επίσης επισημαίνεται να προστεθεί.

14. Σε κάθε δε περίπτωση, και υπό τις επιφυλάξεις που αναφέρθηκαν στις σκέψεις 12 και 13, παρατηρείται ότι, με βάση τα εκτιθέμενα στην προαναφερθείσα ειδική έκθεση, έχουν τηρηθεί οι δεσμεύσεις που απορρέουν από το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο για τα έτη 2026-2029 (βλ. συναφώς τα άρθρα 15 του ν. 4270/2014 και 54 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου). Εξάλλου, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, η αναφερόμενη δημοσιονομική επιβάρυνση παρίσταται αντιμετωπίσιμη (πρβλ. Πρακτικά της 5^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 17.11.2025, σκ. 19).

Προγενέστερες συναφείς ρυθμίσεις

15. Στην αιτιολογική έκθεση¹ του Μέρους Β΄ του ν. 5045/2023 εκτίθενται τα εξής: «Μέρος Β΄: Αφορά ειδικές κατηγορίες συνταξιούχων που υπάγονται, ακόμη και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), στην αρμοδιότητα του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.), όπως τα θύματα τρομοκρατίας και τους παθόντες από βίαιο συμβάν, τους δικαιούμενους σύνταξης λόγω ανικανότητας ή λόγω θανάτου που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας, τους δικαιούμενους πολεμικής σύνταξης και τους συνταξιούχους λογοτέχνες - καλλιτέχνες. Πρόκειται για συντάξεις που απονέμονται από την Πολιτεία για ειδικούς λόγους. Αναλυτικότερα αντιμετωπίζεται το ζήτημα της αναπροσαρμογής της σύνταξης των προσώπων των περ. α΄, β΄ και ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, μετά τη θέσπιση του ενιαίου μισθολογίου για τους πολιτικούς υπαλλήλους (ν. 4354/2015, Α΄ 176) και του νέου μισθολογίου των Ειδικών Κατηγοριών Λειτουργών και Υπαλλήλων του Δημοσίου, καθώς και των Στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (Μέρος ΣΤ΄ του ν. 4472/2017, Α΄ 74). Η αναπροσαρμογή της συντριπτικής πλειονότητας των συντάξεων είναι αυξητική, υπάρχουν, όμως, οριακές περιπτώσεις συντάξεων, οι οποίες μετά την αναπροσαρμογή θα μειωθούν. Για τον λόγο αυτό και προκειμένου να μην υπάρξει ανατροπή της οικονομικής κατάστασης των εν λόγω συνταξιούχων, προτείνεται ρητή ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία το ποσό της σύνταξης των αναπροσαρμοζόμενων συντάξεων που θα υφίσταντο μείωση παραμένει το ίδιο με αυτό που οι δικαιούχοι ελάμβαναν πριν από την προαναφερόμενη αναπροσαρμογή. Για τα ανωτέρω πρόσωπα, που κατά την αναπροσαρμογή της σύνταξής τους προκύψει προσωπική διαφορά ή ποσό αναδρομικών από 1ης.1.2017 έως 31.12.2022 μικρότερο των τριακοσίων (300) ευρώ, ορίζεται η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης ποσού τριακοσίων (300) ευρώ ή του υπολειπόμενου ποσού μέχρι τη συμπλήρωση των τριακοσίων (300) ευρώ, αντίστοιχα, προκειμένου να προστατευθεί εν μέρει το προερχόμενο από τη σύνταξη διαθέσιμο εισόδημά τους από τον πληθωρισμό. Επιπλέον, αυξάνεται η σύνταξη, από 1η Ιανουαρίου 2023, των αναπήρων οπλιτών, των λογοτεχνών – καλλιτεχνών και όσων πρωτοασφαλίστηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 1993 και υπάγονται στην αρμοδιότητα του Γ.Λ.Κ. κατά 7,75%, κατ’ αντιστοιχία και για λόγους ίσης μεταχείρισης προς τους συνταξιούχους του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) και επικαιροποιείται ο τρόπος υπολογισμού της προσαύξησης για εξάμηνα πτητικά, καταδυτικά, αλεξιπτωτιστή, υποβρύχιου καταστροφέα και συναφών κατηγοριών, καθώς και των επιδομάτων νόσου και ανικανότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του νέου μισθολογικού νόμου 4472/2017 [...]». Επισημαίνεται ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο είχε

¹ Διαθέσιμη σε: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/12324238.pdf>

γνωμοδοτήσει επί των συναφών διατάξεων (βλ. Πρακτικά της 2^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29.3.2023).

16. Περαιτέρω, με το Μέρος Γ' (άρθρα 17 επ.) του ν. 5246/2025 εισήχθησαν μισθολογικές ρυθμίσεις για τα στελέχη των Σωμάτων Ασφαλείας, ήτοι της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής, ως εξής: **α.** Ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Μέρους, το οποίο περιλαμβάνει το μισθολογικό καθεστώς που διέπει τα στελέχη των Σωμάτων Ασφαλείας (Σ.Α.), (άρθρο 17) **β.** Καθορίζονται: - οι κατηγορίες μισθολογικής κατάταξης των στελεχών των Σ.Α. [προβλέπονται τέσσερις (4) κατηγορίες (Α', Β', Γ', Δ'), ανάλογα με την προέλευση των στελεχών αυτών], - τα μισθολογικά κλιμάκια (Μ.Κ.) [ορίζονται σε είκοσι (20)], - ο χρόνος και ο τρόπος μισθολογικής εξέλιξης των στελεχών των Σ.Α., - το ύψος των ποσών του βασικού μισθού που αντιστοιχεί σε κάθε Μ.Κ.. (άρθρα 18 - 21) **γ.** Εισάγεται συντελεστής προσαύξησης των ποσών του βασικού μισθού αναλόγως της μισθολογικής κατάταξης και του βαθμού των στελεχών των Σ.Α.. (άρθρο 22) **δ.** Ορίζονται οι αποδοχές ειδικών κατηγοριών στελεχών των Σ.Α. (όπως Δοκίμων Υπαστυνόμων και Αστυφυλάκων και αντιστοίχων των Σ.Α. καθώς και μαθητών που προέρχονται από τα Σώματα Ασφαλείας). (άρθρο 23) **ε.** Αναφέρονται τα επιδόματα, οι παροχές και οι αποζημιώσεις που χορηγούνται στα στελέχη των Σ.Α. Ενδεικτικά αναφέρονται τα κάτωθι: - ορίζεται αυξανόμενο το ύψος του χορηγούμενου επιδόματος θέσης ευθύνης, - θεσπίζεται νέο επίδομα για τα στελέχη των Σ.Α. που καλύπτουν συγκεκριμένες θέσεις διοίκησης (επίδομα διοίκησης), - διευρύνονται οι περιοχές, για τις οποίες χορηγείται επίδομα παραμεθορίου, - επεκτείνεται η χορήγηση της ειδικής μηνιαίας αποζημίωσης και στους υπηρετούντες πυροσβέστες στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων των Σ.Α., - καταβάλλεται και στους Πυροσβέστες Γενικών Καθηκόντων Επί Θητεία η προβλεπόμενη αποζημίωση, στην περίπτωση διάθεσής τους, για εκτέλεση πρόσθετης υπηρεσίας για περιπολία. (άρθρα 24 - 29) **στ.** Προβλέπεται η διασφάλιση των τακτικών μηνιαίων αποδοχών των στελεχών των Σ.Α., μέσω της διατήρησης προσωπικής διαφοράς, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. (άρθρο 30) **ζ.** Τίθεται ως ανώτατο όριο αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών ή απολαβών του προσωπικού των Σ.Α., το σύνολο των μηνιαίων τακτικών αποδοχών του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας με τριάντα εννιά (39) έτη συνολικής υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η οικογενειακή παροχή και η προσαύξηση του επιδόματος ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας και επικινδυνότητας της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 24 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου. (άρθρο 31) **η.** Παρέχονται νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις, για τη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν στην εφαρμογή των προτεινόμενων διατάξεων και παρατίθενται οι καταργούμενες και οι μεταβατικής ισχύος διατάξεις. (άρθρα 32

- 35), βλ. συναφώς την 175/16/2025/27.10.2025 έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους επί του οικείου σχεδίου νόμου².

17. Τέλος, με το Μέρος Στ' (άρθρα 72 επ.) του ν. 5265/2026, μεταξύ άλλων: Αναμορφώνεται το μισθολογικό καθεστώς των στελεχών των Ε.Δ. όπως αυτά εντάσσονται, ανάλογα με την προέλευσή τους, στις τρεις (3) κατηγορίες μισθολογικής κατάταξης (Α', Β', Γ'). Ειδικότερα: **α.** Για κάθε μία από τις ανωτέρω κατηγορίες, ορίζονται είκοσι (20) Μισθολογικά Κλιμάκια (Μ.Κ.), στα οποία κατατάσσονται με βάση τα έτη υπηρεσίας και εξελίσσονται με ενιαίο τρόπο (από το ΜΚ1 στο ΜΚ20) τα στελέχη των Ε.Δ., σύμφωνα με τα οριζόμενα. (Κατά τα ισχύοντα, η κάθε κατηγορία ξεκινά από διαφορετικό Μ.Κ. και εξελίσσεται με την αντίστροφη φορά έως το καταληκτικό ΜΚ1). - Αναπροσαρμόζεται ο μηνιαίος βασικός μισθός για όλες τις κατηγορίες μισθολογικής κατάταξης των στελεχών Ε.Δ.. - Ορίζεται μεταβατική περίοδος, κατά την οποία τα στελέχη των Ε.Δ. κατατάσσονται σε μισθολογικές βαθμίδες, ανάλογα με την κατηγορία μισθολογικής κατάταξης και τον διοικητικό βαθμό αυτών. - Μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου, οι καθοριζόμενες κατά τα ανωτέρω μισθολογικές βαθμίδες των στελεχών των Ε.Δ. της κατηγορίας Α' παραμένουν σε ισχύ ως έχουν, ενώ για τις κατηγορίες Β' και Γ' επανακαθορίζονται ανά τα έτη, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Περαιτέρω, προβλέπεται η προσαύξηση των βασικών μισθών, σύμφωνα με τους μνημονευόμενους κατά περίπτωση συντελεστές, ανάλογα με την κατηγορία μισθολογικής κατάταξης και τη μισθολογική βαθμίδα των στελεχών των Ε.Δ.. Κατόπιν των ανωτέρω μεταβολών, οι βασικοί μισθοί όλων των κατηγοριών διαμορφώνονται σε υψηλότερο επίπεδο, σε σχέση με τα ισχύοντα. **β.** Επανακαθορίζονται, επίσης και διαμορφώνονται σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τα ισχύοντα, οι αποδοχές των ειδικών κατηγοριών προσωπικού, με βάση τους νέους βασικούς μισθούς, τα ποσοστά επί αυτών, τα νέα Μ.Κ. και τις προσαυξήσεις τους, κατά περίπτωση. **γ.** Όσον αφορά στα επίδομα και στις παροχές, πέραν του βασικού μισθού, που καταβάλλονται στα στελέχη των Ε.Δ., επέρχονται οι ακόλουθες μεταβολές: - Αυξάνεται το επίδομα θέσης ευθύνης ανά μισθολογική βαθμίδα της Κατηγορίας Α' καθώς και στις οριζόμενες βαθμίδες της Κατηγορίας Β'. - Αναπροσαρμόζεται το επίδομα ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας, με την προσθήκη νέων κατηγοριών δικαιούχων και χορηγούμενων ποσών, με βάση τη νέα βαθμολογική κλίμακα των μονίμων υπαξιωματικών. - Θεσμοθετείται επίδομα διοίκησης, το οποίο καταβάλλεται στο στρατιωτικό προσωπικό των Ε.Δ., σύμφωνα με τις οριζόμενες προϋποθέσεις. Η δαπάνη εκ της αιτίας αυτής δεν υπερβαίνει ετησίως το ποσό των πέντε εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (5.500.000) ευρώ, κατ' ανώτατο όριο. - Διευρύνονται οι περιοχές για τις οποίες χορηγείται μηνιαίο επίδομα στα στελέχη των Ε.Δ. που υπηρετούν σε αυτές, επεκτείνεται δε η

² Διαθέσιμη σε: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/13096894.pdf>

καταβολή του και στους Οπλίτες Βραχείας Ανακατάταξης (βλ. την 210/36/2025/12.12.2025 έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους επί του οικείου σχεδίου νόμου³).

Η αιτιολογία των προτεινόμενων ρυθμίσεων

18. Στην αιτιολογική έκθεση (σημείο 2) των υπό επεξεργασία ρυθμίσεων εκτίθεται, μεταξύ άλλων, ότι: «Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ του ν. 5045/2023, υπήρξε προσπάθεια να αντιμετωπισθούν τα συνταξιοδοτικά ζητήματα που ανέκυψαν από 1.1.2017 λόγω των άρθρων 123 έως 161 του ν. 4472/2017. Κατά την πρακτική εφαρμογή των προαναφερόμενων διατάξεων (αναπροσαρμογή της σύνταξης των προσώπων που αφορούν) και λόγω των πολλαπλών ειδικών κατηγοριών των προσώπων των περ α΄, β΄ και ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 σε συνδυασμό με το καινοφανές των εν λόγω διατάξεων του νόμου 4472/2017 (ύπαρξη για πρώτη φορά μισθολογικών κλιμακίων εντός του βαθμού), διαπιστώθηκε η ανάγκη τροποποίησης και συμπλήρωσης των διατάξεων του Μέρους Β΄ του ν. 5045/2023 προκειμένου να καλυφθούν περιπτώσεις και κενά που ο νομοθέτης του ν. 5045/2023 δεν ήταν δυνατόν να προβλέψει. Επιπρόσθετα, από 1.10.2025 θεσπίστηκαν νέα μισθολόγια για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (νόμοι 5265/2026 και 5246/2025), με αποτέλεσμα να υπάρχει εκ νέου ανάγκη ανακαθορισμού των συντάξιμων αποδοχών από την προαναφερόμενη ημερομηνία.»

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

A) Επί των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 και 12 του σχεδίου νόμου

Γενική Επισήμανση

19. Με τις διατάξεις των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 και 12 του σχεδίου νόμου εισάγονται διατάξεις προεχόντως τεχνικού και λεπτομερειακού χαρακτήρα, προκειμένου, κατά την εκτίμηση των εχόντων τη νομοθετική πρωτοβουλία Υπουργού και Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, να γίνουν οι αναγκαίες προσαρμογές στις συντάξεις των ωφελούμενων προσώπων, ενόψει των νομοθετικών δεδομένων που προπαρατέθηκαν. Στο παρόν στάδιο του αφηρημένου ελέγχου των εν λόγω διατάξεων, δεν προκύπτει καταφανώς αντίθεση αυτών προς διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος, ενόψει άλλωστε και του οριακού χαρακτήρα του δικαστικού ελέγχου στον οποίο υπόκεινται οι νομοθετικές επιλογές (βλ. Πρακτικά της 4^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29.6.2021, σκ. 12 της εισήγησης και 1 της γνωμοδότησης), υπό την επιφύλαξη των όσων αναφέρονται στις σκέψεις 20 και 21 της παρούσας. Έχοντας

³ Διαθέσιμη σε: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/13158816.pdf>

επισημάνει τα ανωτέρω, η Ολομέλεια διατυπώνει κάποιες ειδικότερες επισημάνσεις σε διατάξεις κατά την εφαρμογή των οποίων μπορεί να δημιουργηθούν ερμηνευτικά προβλήματα.

Ειδικές Επισημάνσεις

Επί του πρώτου εδαφίου των περιπτώσεων γ', ε' και στ' της παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου

20. Στο πρώτο εδάφιο των ως άνω περιπτώσεων για τον ορισμό του συντάξιμου μισθού προβλέπεται ότι ο βασικός μισθός του μισθολογικού κλιμακίου που φέρει ο υπάλληλος/λειτουργός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία προσανξάνεται για τις κατηγορίες των ιατροδικαστών με το ειδικό επίδομα ιατροδικαστικής υπηρεσίας της περ. Β' της παρ. 1 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017 (περίπτωση γ'), των ιατρών και οδοντιάτρων του Εθνικού Συστήματος Υγείας, των έμμισθων ειδικευόμενων ιατρών και των Επικουρικών Ιατρών με το επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης της περ. Α' της παρ. 1 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017 (περίπτωση ε') και των ιατρών και οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας του Ε.Σ.Υ. με το επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης της παρ. 2 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017 (περίπτωση στ') έως και 27.6.2022. Η Ολομέλεια επιφυλάσσεται ως προς την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων στους συνταξιούχους του Δημοσίου, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διατάξεις των άρθρων 138 – 140 του ανωτέρω νόμου κρίθηκαν αντισυνταγματικές ως προς τους εν ενεργεία ιατρούς του Ε.Σ.Υ., με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας 1408/2022, με χρονικό σημείο επέλευσης των αποτελεσμάτων της διαγνωσθείσας αντισυνταγματικότητας την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης (28.6.2022).

Επί του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης δ' της παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου

21. Στο εν λόγω εδάφιο για τον ορισμό του συντάξιμου μισθού προβλέπεται ότι ο βασικός μισθός του μισθολογικού κλιμακίου που φέρει ο υπάλληλος/λειτουργός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία προσανξάνεται μεταξύ άλλων για τα Μέλη Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. με το επίδομα διδασκαλίας και έρευνας της περ. Α' της παρ. 1 του άρθρου 131 του ν. 4472/2017, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου του ν. 4490/2017, έως και 6.10.2022. Η Ολομέλεια επιφυλάσσεται ως προς την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων στους συνταξιούχους του Δημοσίου, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διατάξεις των άρθρων 128 – 131 του νόμου 4472/2017 κρίθηκαν αντισυνταγματικές ως προς τα εν ενεργεία μέλη Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι., με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας 1911/2022, με χρονικό σημείο

επέλευσης των αποτελεσμάτων της διαγνωσθείσας αντισυνταγματικότητας την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης (7.10.2022).

Επί του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου

22. Στο εν λόγω εδάφιο ορίζεται ότι από 1.1.2024 προσαυξάνεται ο συντάξιμος μισθός των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών (Α.Ε.Α.) και των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) με το επίδομα της παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 5045/2023 (ειδικό επίδομα διδασκαλίας και έρευνας για τα μέλη Ε.ΔΙ.Π. της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) και της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 5045/2023 (ειδικό επίδομα διδασκαλίας και έρευνας για τα μέλη Ε.ΔΙ.Π. των Α.Ε.Α. και Α.Ε.Ν.). Στην οικεία αιτιολογική έκθεση δεν διευκρινίζεται ο λόγος που διαφοροποιούνται οι δύο κατηγορίες Ε.ΔΙ.Π. και συγκεκριμένα, ενώ προβλέπεται η καταβολή της σχετικής προσαύξησης στα ως άνω μέλη Ε.ΔΙ.Π., δεν υφίσταται αντίστοιχη πρόβλεψη για τα μέλη Ε.ΔΙ.Π. των Πανεπιστημίων, Πολυτεχνείων και της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών που λαμβάνουν επίσης το ειδικό επίδομα διδασκαλίας και έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 1 του ν. 5045/2023 (πρβλ. αποφ. Π Τμ. ΕλΣυν 602/2017).

Επί της περίπτωσης στ΄ της παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου

23. Προβλέπεται η προσαύξηση από 28.6.2022 των συντάξιμων αποδοχών των ιατρών και οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας ΕΣΥ με το επίδομα ειδικών συνθηκών άσκησης ιατρικού έργου της παρ. 9 του άρθρου 55 του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους ΙΔ του ν. 4999/2022. Από την διατύπωση της ανωτέρω διάταξης και από την αιτιολογική έκθεση δεν προκύπτει αν στους δικαιούχους αυτούς περιλαμβάνονται και οι ιατροί Γενικής Ιατρικής και Βιοπαθολογίας που υπηρέτησαν στις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι οποίοι εντάσσονται στα πρόσωπα που ομοίως λαμβάνουν το ως άνω επίδομα της παρ. 9 του άρθρου 55 του ν. 4999/2022.

Επί της περίπτωσης η΄ της παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου

24. Προβλέπεται η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών των διπλωματικών υπαλλήλων με το επίδομα ειδικών καθηκόντων της περ. Α΄ της παρ. 1 του άρθρου 144 του ν. 4472/2017. Δεδομένου ότι από 1.1.2026 το εν λόγω επίδομα αναπροσαρμόστηκε με τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 5246/2025, ενδείκνυται να γίνει η σχετική προσθήκη.

Επί της παραγράφου 9 του προτεινόμενου άρθρου 9Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου

25. Ενόψει του ότι με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου 8 του ως άνω άρθρου ρυθμίζεται περιπτωσιολογία η οποία ρυθμίζεται και από την παράγραφο 15 του άρθρου 9 του π.δ. 169/2007, προτείνεται η προσθήκη στην παράγραφο 9 ότι οι ρυθμίσεις «των παραγράφων 15 και» 16 του άρθρου 9 του π.δ/τος 169/2007 εξακολουθούν να ισχύουν κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις ρυθμίσεις του παρόντος.

Επί της παραγράφου 10 του προτεινόμενου άρθρου 34Α του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 4 του σχεδίου νόμου, και της παραγράφου 2 του προτεινόμενου άρθρου 48 του π.δ. 169/2007, όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 5 του σχεδίου νόμου

26. Για λόγους διευκόλυνσης του εφαρμοστή των προτεινόμενων ρυθμίσεων και δεδομένου ότι οι αναφερόμενοι στις ανωτέρω διατάξεις βαθμοί αφορούν βαθμούς του στρατού ξηράς, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο ν. 5265/2026 και όχι των λοιπών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμενων, ούτε των Σωμάτων Ασφαλείας (βλ. σχετικά ν. 5246/2025), ενδείκνυται να γίνεται αναφορά στην αντιστοίχιση των βαθμών, επί παραδείγματι με παραπομπή στο πίνακα της παραγράφου 2 του άρθρου 96 του ν. 4662/2020, όπως ισχύει.

Επί του άρθρου 7 του σχεδίου νόμου

27. Στην αιτιολογική έκθεση του άρθρου 7 του σχεδίου νόμου ορίζεται ότι: «Προσδιορίζεται ο βασικός μισθός για τον υπολογισμό του επιδόματος αναπηρίας, το οποίο λαμβάνουν οι αξιωματικοί και ανθυπασπιστές πολεμικής διαθεσιμότητας ή πολεμικής αποστρατείας. [...] Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις διατηρείται το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων καταβολής, συμπεριλαμβανομένης της ανωτέρω κλίμακας. Δεδομένου όμως ότι από τις μισθολογικές διατάξεις του ν. 4472/2017 υφίστανται μισθολογικά κλιμάκια σε κάθε βαθμό των στρατιωτικών, υπάρχει ανάγκη προσδιορισμού του βασικού μισθού που θα ληφθεί υπόψη για την καταβολή του επιδόματος. Με την προτεινόμενη ρύθμιση, επιδιώκεται το επίδομα να υπολογίζεται σε ποσοστό επί του εκάστοτε βασικού μισθού του μισθολογικού κλιμακίου που φέρει ο υπάλληλος κατά την έξοδό του από την υπηρεσία και αντιστοιχεί στην εκπαιδευτική του κατηγορία. Στις περιπτώσεις υπαλλήλων και λειτουργών, για τους οποίους από τις οικείες μισθολογικές τους διατάξεις ορίζονται μισθολογικά κλιμάκια για διαφορετικές βαθμολογικές κατηγορίες,

λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου του βαθμού που έφεραν κατά τον χρόνο του παθήματος. [...]».

28. Παρατηρείται ότι ο θεσπιζόμενος, με το άρθρο 7 του υπό γνωμοδότηση σχεδίου, χρόνος έναρξης (1.1.2023) του νέου τρόπου υπολογισμού του επιδόματος αναπηρίας της περίπτωσης γ' της παρ. 15α του άρθρου 3 του ν. 3234/2004 (Α' 52) και της παρ. 6α του άρθρου 4 του ν. 3513/2006 (Α' 265) δεν εναρμονίζεται με τον χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4472/2017 (1.1.2017). Από την προπαρατεθείσα, ωστόσο, αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου αυτού επισημαίνεται ότι δεν προκύπτει με σαφήνεια ο λόγος της απόκλισης αυτής (πρβλ. Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29.3.2023, σκ. 8).

Επί του άρθρου 8 του σχεδίου νόμου

29. Για λόγους ασφάλειας δικαίου, σαφήνειας και προβλεψιμότητας ενδείκνυται να προσδιοριστούν ειδικώς οι διατάξεις των συνταξιοδοτικών κωδίκων στις οποίες γίνεται αντικατάσταση του βασικού μισθού «του λοχαγού του 31^{ου} κλιμακίου της Α' κατηγορίας του άρθρου 125 του ν. 4472/2017» ως βάσης υπολογισμού για συγκεκριμένα επιδόματα (επί παραδείγματι άρθρα 43Α και 54Α του π.δ/τος 169/2007, άρθρα 88, 95, 100, 101, 102 και 103 του π.δ/τος 168/2007).

Β) Επί των άρθρων 10 και 11 του σχεδίου νόμου

30. Με τις διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του σχεδίου νόμου επιχειρείται η συμπερίληψη των παθόντων σιδηροδρομικών στα μη υπακτέα πρόσωπα στον e-ΕΦΚΑ, μέσω τροποποίησης της περ. ε της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. Ειδικότερα, στην προτεινόμενη περ. ε της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 γίνεται πλέον παραπομπή και στο π.δ. 167/2007 «Κώδικας Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων». Περαιτέρω, καθορίζεται ο συντάξιμος μισθός παθόντων σιδηροδρομικών υπαλλήλων. Ως προς τις προτεινόμενες αυτές ρυθμίσεις η Ολομέλεια παραπέμπει στα εκτιθέμενα στη σκέψη 19.

Γ) Επί του άρθρου 13 του σχεδίου νόμου

31. Με την προτεινόμενη διάταξη, κατά την αιτιολογική έκθεση, προβλέπεται ότι αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, που προέκυψαν λόγω εσφαλμένης μηχανογραφικής εκκαθάρισης των αναδρομικών, κατά τον ανακαθορισμό ή την αύξηση των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων, καθώς και κατά την αναπροσαρμογή αυτών βάσει των διατάξεων του ν. 5045/2023 και αφορούν στις μειώσεις των συντάξεων, βάσει των διατάξεων της περ. α' της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011, του άρθρου 1 του ν. 4051/2012 και της περ. α' της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β', του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, δεν αναζητούνται. Πρόκειται για ποσά που καταβλήθηκαν μέχρι την 30η Ιουνίου

2025, λόγω αδυναμίας του μηχανογραφικού συστήματος να εκκαθαρίζει και να επιβάλλει τις περικοπές στα αναδρομικά πόσα με τον οριζόμενο από τις προαναφερθείσες διατάξεις τρόπο. Επιπλέον, ρυθμίζεται η μη αναζήτηση ποσών που τυχόν καταβλήθηκαν κατά την αναπροσαρμογή των συντάξεων πολεμικής αποστρατείας. Τυχόν μη υιοθέτηση της προτεινόμενης διάταξης θα επιφέρει σοβαρό πλήγμα στη βεβαιότητα των έννομων σχέσεων των σχετικών προσώπων, αφού μέσω καταλογιστικών πράξεων θα κληθούν να επιστρέψουν τα επιπλέον καταβληθέντα ποσά.

32. Με την επιφύλαξη όσων εκτίθενται στη σκέψη 12, η Ολομέλεια κρίνει ότι η ρύθμιση αυτή είναι δικαιολογημένη, διότι η αχρεώστητη καταβολή των εν λόγω ποσών οφείλεται, κατά τα προεκτεθέντα, σε σφάλμα της συνταξιοδοτικής διοίκησης, στο οποίο ουδόλως είχαν συμπράξει οι λαβόντες (πρβλ. Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31.3.2025, σκ. 17).

Δ) Επί του άρθρου 14 του σχεδίου νόμου

33. Με την προτεινόμενη διάταξη, στην περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 57 του ν. 5039/2023 (ειδική σύνταξη θυμάτων δυστυχήματος Τεμπών) προστίθεται και η περίπτωση διαζευγμένου ή χήρου και άτεκνου αποβιώσαντος, ώστε στα δικαιούχα πρόσωπα να περιλαμβάνονται οι γονείς αποβιώσαντος που εμπίπτει στην ως άνω κατηγορία. Η Ολομέλεια κατά πλειοψηφία προς αποφυγή επαναλήψεων παραπέμπει στα εκτιθέμενα στη σκέψη 19.

34. Κατά τη γνώμη όμως επτά (7) μελών, ήτοι των Αντιπροέδρων Μαρίας Βλαχάκη και Ασημίνας Σαντοριναίου και των Συμβούλων Αντιγόνης Στίνη, Δημητρίου Κοκοτσή, Ελένης Σκορδά, Χρυσούλας Μιχαλάκη και Αικατερίνης Σπηλιοπούλου, υπό το φως των αρχών της καλής νομοθέτησης και προς τον σκοπό διαφύλαξης της δημοσιονομικής βιωσιμότητας εν γένει και της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος ειδικότερα, που επιτάσσει την προβλεψιμότητα των συνταξιοδοτικών παροχών, κρίνεται σκόπιμο η Πολιτεία να θεσμοθετήσει ένα πάγιο και συνεκτικό σύστημα παροχών (συνταξιοδοτικού, προνοιακού ή αποζημιωτικού χαρακτήρα) για την ειδική κατηγορία των πληγέντων συνεπεία εξαιρετικών περιστάσεων, προκειμένου να αποφεύγονται επαναλαμβανόμενες και αποσπασματικές ρυθμίσεις.

35. Κατά τη γνώμη του Συμβούλου Δημητρίου Τσακανίκα, η το πρώτον θέσπιση, με την προτεινόμενη διάταξη, δικαιώματος σύνταξης και μάλιστα αναδρομικά από 1.3.2023 στους γονείς διαζευγμένου ή χήρου και άτεκνου τέκνου, που απεβίωσε μόνο στο σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών, ενδέχεται να εγείρει ζήτημα άνισης μεταχείρισης έναντι των γονέων τέκνου που ήταν ομοίως διαζευγμένο ή σε χηρεία χωρίς παιδιά και απεβίωσε στην πλημμύρα της Μάνδρας Αττικής την 15^η

Νοεμβρίου 2017 ή στην πυρκαγιά στο Μάτι Αττικής την 23^η Ιουλίου 2018, για τους οποίους αντίστοιχη πρόβλεψη δεν γίνεται στις διατάξεις των άρθρων 260 και 261 παρ. 2 περ. δ' του ν. 5259/2025.

Ε) Επί του άρθρου 15 του σχεδίου νόμου

36. Με την επιφύλαξη όσων εκτίθενται στη σκέψη 13, η Ολομέλεια επίσης παραπέμπει στα εκτιθέμενα στη σκέψη 19.

Στ) Επί της παραγράφου 1 του άρθρου περί εξουσιοδοτικών διατάξεων του σχεδίου νόμου

37. Στην παράγραφο 1 του χωρίς αριθμό άρθρου με τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις» του σχεδίου νόμου ορίζεται ότι: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, η οποία εκδίδεται εντός εξαμήνου από τη ψήφιση του παρόντος, καθορίζεται από 1.10.2025 το επίδομα αναπηρίας του άρθρου 7. Μέχρι την έκδοση της απόφασης το επίδομα συνεχίζει να καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά την 30.9.2025».

38. Στην αιτιολογική έκθεση του άρθρου 7 του σχεδίου νόμου εκτίθεται ότι: «[...] Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή μέχρι 30.9.2025, ενώ από 1.10.2025, ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του Μέρους ΣΤ' του ν. 5265/2026, ορίζεται ότι ο τρόπος υπολογισμού του επιδόματος αναπηρίας των προσώπων αυτών, θα καθοριστεί με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας».

39. Παρατηρείται ότι η παράγραφος 1 του άρθρου περί εξουσιοδοτικών διατάξεων του σχεδίου νόμου, όπως διατυπώνεται, θα μπορούσε να εγείρει ζητήματα ασυμβατότητας με τη διάταξη του άρθρου 43 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος, κατά το οποίο απαιτείται η νομοθετική εξουσιοδότηση να είναι ειδική και ορισμένη (πρβλ. Πρακτικά της 3^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 8.6.2021, σκ. 15-16).

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, η οποία διεξήχθη με τηλεδιάσκεψη, με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ**

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Σταυρούλα Τσάλα